

«ՌԱՕ Մարս» ՓԲԸ 2021

Ֆինանսական հաշվետվություններ և

Անկախ աուդիտորի եզրակացություն

2021թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա վերաբերյալ

Բովանդակություն

- 3 Անկախ աուդիտորի եզրակացություն
- 5 Համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվություն
- 6 Ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվություն
- 7 Սեփական կապիտալում փոփոխությունների մասին հաշվետվություն
- 8 Դրամական միջոցների հոսքերի մասին հաշվետվություն
- 9 Ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրությունների ցանկ
- 10 Ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ

«ՌԱՕ Մարս» ՓԲԸ գտնվելու վայրը՝

Հայաստանի Հանրապետություն

Իրավական ձևը՝

Փակ բաժնետիրական ընկերություն

Հիմնական գործունեության նկարագիրը՝

Կազմակերպության գործունեության բնույթը ներկայացված է Ծանոթագրություն 1-ում

Գլխավոր տնօրեն՝

Արմեն Խաչատրյան

Անկախ աուդիտորի եզրակացություն

«ՌԱՕ Մարս» ՓԲԸ ֆինանսական հաշվետվություններն օգտագործողներին

Կարծիք

Մենք աուդիտի ենք ենթարկել «ՌԱՕ Մարս» ՓԲԸ-ի (այսուհետ՝ Ընկերություն) կից ներկայացված ֆինանսական հաշվետվությունները, որոնք ներառում են ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունը՝ առ 31 դեկտեմբերի 2021թ., ինչպես նաև այդ ամսաթվին ավարտված տարվա ֆինանսական արդյունքի և զուտ ակտիվի, դրամական միջոցների հոսքերի մասին հաշվետվությունները և ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրությունները՝ ներառյալ հաշվապահական հաշվառման նշանակալի քաղաքականության ամփոփը:

Մեր կարծիքով, կից ֆինանսական հաշվետվությունները բոլոր էական առումներով ճշմարիտ են ներկայացնում Ընկերության ֆինանսական վիճակը՝ 2021 թվականի դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ, ինչպես նաև այդ ամսաթվին ավարտվող տարվա ֆինանսական արդյունքը և դրամական միջոցների հոսքերը՝ Փոքր ու Միջին Կազմակերպությունների Ֆինանսական հաշվետվությունների միջազգային ստանդարտի համաձայն (ՓՄԿ-ների ՖՀՄՍ):

Կարծիքի հիմք

Մենք աուդիտն անցկացրեցրել ենք Աուդիտի միջազգային ստանդարտներին (ԱՄՍ-ներին) համապատասխան: Այդ ստանդարտներից բխող մեր պատասխանատվությունը լրացուցիչ նկարագրված է այս հաշվետվության «Աուդիտորի պատասխանատվությունը ֆինանսական հաշվետվությունների աուդիտի համար» պարբերությունում:

Մենք անկախ ենք Ընկերությունից՝ համաձայն Հաշվապահների էթիկայի միջազգային ստանդարտների խորհրդի կողմից հրապարակված Պրոֆեսիոնալ հաշվապահի էթիկայի կանոնագրքի (ՀԷՄՍԻ կանոնագիրք), և պահպանել ենք ՀԷՄՍԻ կանոններով նախատեսված էթիկայի այլ պահանջները: Մենք համոզված ենք, որ ձեռք ենք բերել բավականաչափ ու համապատասխան աուդիտորական ապացույցներ՝ մեր կարծիքը հիմնավորելու համար:

Հանգամանքի շեշտադրում-Ուկրաինական հակամարտության հետևանքները

Ձեր ուշադրությունն ենք հրավիրում ֆինանսական հաշվետվություններին կից այլ բացահայտումների հետհաշվեկշռային իրադարձություններ ծանոթագրության վրա, որտեղ ներկայացված են Ուկրաինական հակամարտության վերաբերյալ Ընկերության գնահատականները: Մեր կարծիքը չի ձևափոխվում այս դեպքի առնչությամբ:

Ղեկավարության և կառավարման օղակներում գտնվող անձանց պատասխանատվությունը ֆինանսական հաշվետվությունների համար

Ղեկավարությունը պատասխանատու է ՓՄԿ-ների ՖՀՄՍ-ի համաձայն ֆինանսական հաշվետվությունների պատրաստման և ճշմարիտ ներկայացման, ինչպես նաև այնպիսի ներքին հսկողության համակարգի համար, որն ըստ ղեկավարության, անհրաժեշտ է՝ խարդախության կամ սխալի հետևանքով էական խեղաթյուրումներից զերծ ֆինանսական հաշվետվությունների պատրաստումը ապահովելու համար:

Ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստելիս՝ ղեկավարությունը պատասխանատու է Ընկերության անընդհատ գործելու կարողությունը գնահատելու համար՝ անհրաժեշտության դեպքում բացահայտելով անընդհատությանը վերաբերող հարցերը, ինչպես նաև հաշվապահական հաշվառման անընդհատության սկզբունքը կիրառելու համար, եթե ղեկավարությունը չունի Ընկերությունը լուծարելու կամ Ընկերության գործունեությունը դադարեցնելու մտադրություն, կամ ունի այդպես չվարվելու որևէ իրատեսական այլընտրանք:

Կառավարման օղակներում գտնվող անձիք պատասխանատու են Ընկերության ֆինանսական հաշվետվողականության գործընթացի վերահսկման համար:

Աուդիտորի պատասխանատվությունը ֆինանսական հաշվետվությունների աուդիտի համար

Մեր նպատակն է ձեռք բերել ողջամիտ հավաստիացում առ այն, որ ֆինանսական հաշվետվությունները բոլոր էական առումներով գերծ են էական խեղաթյուրումներից, անկախ դրանց՝ խարդախության կամ սխալի հետևանքով առաջացման հանգամանքից, և ներկայացնել մեր կարծիքը ներառող աուդիտորի եզրակացություն:

Ողջամիտ հավաստիացումը բարձր մակարդակի հավաստիացում է, բայց այն չի երաշխավորում, որ ԱՄՄ-ներին համապատասխան իրականացված աուդիտը միշտ կհայտնաբերի էական խեղաթյուրումը, երբ այն առկա է: Խարդախության կամ սխալի արդյունքում առաջացող խեղաթյուրումները համարվում են էական, երբ խեղամտորեն կարող է ակնկալվել, որ դրանք՝ առանձին կամ միասին վերցրած, կազդեն ֆինանսական հաշվետվություններն օգտագործողների՝ այդ ֆինանսական հաշվետվությունների հիման վրա կայացրած տնտեսական որոշումների վրա:

ԱՄՄ-ների համաձայն իրականացրած աուդիտի ողջ ընթացքում կիրառում ենք մասնագիտական դատողություն և պահպանում մասնագիտական կասկածամտություն: Ի լրումն՝

- հատկորոշում և գնահատում ենք՝ սխալի կամ խարդախության արդյունքում ֆինանսական հաշվետվությունների էական խեղաթյուրման ռիսկերը, նախագծում և իրականացնում ենք աուդիտորական ընթացակարգեր՝ այդ ռիսկերին արձագանքելու նպատակով և ձեռք ենք բերում աուդիտորական ապացույցներ, որոնք բավարար են և համապատասխան՝ մեր կարծիքը հիմնավորելու համար: Խարդախության հետևանքով առաջացած էական խեղաթյուրման չհայտնաբերման ռիսկն ավելի բարձր է քան սխալի հետևանքով առաջացած էական խեղաթյուրման չհայտնաբերման ռիսկը, քանի որ խարդախությունը կարող է ներառել հանցավոր համաձայնություն, գեղձարարություն, միտումնավոր բացթողումներ, սխալ ներկայացումներ կամ ներքին հսկողության համակարգի շրջանցում:
- ձեռք ենք բերում աուդիտին վերաբերող ներքին հսկողության մասին պատկերացում՝ տվյալ հանգամանքներին համապատասխան աուդիտորական ընթացակարգեր նախագծելու, և ոչ թե Ընկերության ներքին հսկողության արդյունավետության վերաբերյալ կարծիք արտահայտելու համար:
- գնահատում ենք հաշվապահական հաշվառման կիրառված քաղաքականության տեղին լինելը, ինչպես նաև ղեկավարության կողմից կատարած հաշվապահական հաշվառման գնահատումների և կից բացահայտումների խելամտությունը:
- եզրահանգում ենք ղեկավարության կողմից հաշվապահական հաշվառման անընդհատության հիմունքի կիրառման տեղին լինելու վերաբերյալ, և հիմնվելով ձեռք բերված աուդիտորական ապացույցների վրա՝ գնահատում ենք՝ արդյոք առկա է էական անորոշություն դեպքերի կամ իրավիճակների վերաբերյալ, որոնք կարող են նշանակալի կասկած հարուցել Ընկերության անընդհատ գործելու կարողության վրա: Եթե մենք եզրահանգում ենք, որ առկա է էական անորոշություն, ապա մեզանից պահանջվում է աուդիտորի եզրակացությունում ուշադրություն հրավիրել ֆինանսական հաշվետվությունների համապատասխան բացահայտումներին, կամ, եթե այդպիսի բացահայտումները բավարար չեն, ձևափոխել մեր կարծիքը: Մեր եզրահանգումները հիմնված են մինչև մեր եզրակացության ամսաթիվը ձեռք բերված աուդիտորական ապացույցների վրա: Սակայն, ապագա դեպքերը կամ իրավիճակները կարող են ստիպել Ընկերությանը դադարեցնել անընդհատության հիմունքի կիրառումը:
- գնահատում ենք ֆինանսական հաշվետվությունների ընդհանուր ներկայացումը, կառուցվածքը և բովանդակությունը, ներառյալ՝ բացահայտումները ինչպես նաև ֆինանսական հաշվետվությունների հիմքում ընկած իրադարձությունների ու գործարքների ճշմարիտ ներկայացումը:

Կառավարման լիազոր անձանց, ի թիվս այլ հարցերի, հաղորդակցում ենք աուդիտի առաջադրանքի պլանավորված շրջանակի և ժամկետների, ինչպես նաև աուդիտի ընթացքում հայտնաբերված նշանակալի հարցերի, ներառյալ՝ ներքին հսկողությանը վերաբերող նշանակալի թերությունների մասին:

«Գլոբ Աուդիտ» ՍՊԸ

Տնօրեն Դ. Հարությունյան

Աուդիտոր Կ. Շահինյան

06 հունիս, 2022թ.

ք. Երևան

«ՌԱՕ Մարս» Փակ Բաժնետիրական Ընկերություն
Համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվություն
2021թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա վերաբերյալ

	Ծնթ.	2021թ. հազար դրամ	2020թ. հազար դրամ
Հասույթ	3	490,377	407,839
Վաճառքի ինքնարժեք	4	(374,047)	(328,117)
Համախառն շահույթ		<u>116,330</u>	<u>79,722</u>
Գործառնական այլ եկամուտներ	3	1	2,364
Իրացման ծախսեր	5	(1,939)	(1,920)
Վարչական ծախսեր	6	(170,587)	(163,887)
Գործառնական այլ ծախսեր	7	(73,748)	(35,996)
Ֆինանսական եկամուտ/(ծախսեր)	8	(4,437)	(9,305)
Այլ ոչ գործառնական շահույթ/վնաս (զուտ)	9	147,980	75,182
Շահույթ/(վնաս) հարկումից առաջ		<u>13,610</u>	<u>(53,840)</u>
Շահութահարկի գծով ծախս		<u>(59,723)</u>	<u>(39,846)</u>
Տարվա արդյունք		<u>(46,113)</u>	<u>(93,686)</u>
Այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունք			
Հիմնական միջոցների վերագնահատումից աճի փոփոխություններ		-	-
Ընդամենը համապարփակ ֆինանսական արդյունք		<u>(46,113)</u>	<u>(93,686)</u>

Ֆինանսական հաշվետվությունները հաստատվել են ղեկավարության կողմից 2022թ. հունիսի 6-ին:

Գլխավոր տնօրեն Արմեն Խաչատրյան

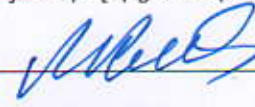
Գլխ. հաշվապահ Սվետլանա Մանուչարյան

**«ՌԱՕ Մարս» Փակ Բաժնետիրական Ընկերություն
Ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվություն
2021թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ**

	Ծնթ.	2021թ. Հազար դրամ	2020թ. Հազար դրամ
ԱԿՏԻՎՆԵՐ			
Ընթացիկ ակտիվներ			
Դրամական միջոցներ	10	19,830	154,513
Ավանդային միջոցներ	10	171,296	41,470
Առևտրական և այլ դեբիտորական պարտքեր	11	32,898	40,873
Կանխավճարներ		113	277
Պաշարներ	12	58,601	54,401
Այլ ընթացիկ ակտիվներ	11	3,221	2,586
		285,959	294,120
Ոչ ընթացիկ ակտիվներ			
Հիմնական միջոցներ	14	10,913,994	11,324,449
Ոչ նյութական ակտիվներ		68	117
Հետաձգված հարկային ակտիվներ	15	5,001	4,103
		10,919,063	11,328,669
Ընդամենը ակտիվներ		11,205,022	11,622,789
ՊԱՐՏԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ ԵՎ ՍԵՓԱԿԱՆ ԿԱՊԻՏԱԼ			
Ընթացիկ պարտավորություններ			
Կարճաժամկետ բանկային վարկեր և փոխառություններ	16	291,026	510,042
Այլ հարկերի և պարտ.վճարների գծով պարտավորություն	17	58,042	65,103
Աշխատավարձի և այլ կարճ. հատուց-ի գծով պարտ-թյուն	18	16,676	18,665
Առևտրական կրեդիտորական պարտքեր	19	104,704	167,097
Պահուստներ		27,782	22,792
Ընդամենը ընթացիկ պարտավորություններ		498,230	783,699
Ոչ ընթացիկ պարտավորություններ			
Հետաձգված հարկային պարտավորություններ	17	1,952,227	2,024,237
Ընդամենը ոչ ընթացիկ պարտավորություններ		1,952,227	2,024,237
Ընդամենը պարտավորություններ		2,450,457	2,807,936
Սեփական կապիտալ			
Կանոնադրական կապիտալ	20	753,740	753,740
ՀՄ-ների և ոչ նյութական ակտ. վերազն. արժեքի աճ		9,938,831	10,266,714
Զբաղիսված շահույթ		(1,938,006)	(2,205,601)
Ընդամենը սեփական միջոցներ		8,754,565	8,814,853
Ընդամենը պարտավորություններ և սեփական կապիտալ		11,205,022	11,622,789

Ֆինանսական հաշվետվությունները հաստատվել են ղեկավարության կողմից 2022թ. հունիսի 6-ին:

Գլխավոր տնօրեն Արմեն Խաչատրյան

Գլխ. հաշվապահ Սվետլանա Մանուչարյան

**«ՌԱՕ Մարս» Փակ Բաժնետիրական Ընկերություն
Դրամական միջոցների հոսքերի մասին հաշվետվություն
2021թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ**

	Կանոնադրական կապիտալ	ՀՄ-ների և ոչ նյութական ակտիվներ և ոչ վերագն. արժեքի աճ	Չբաշխված շահույթ	Ընդամենը
Մնացորդն առ 31.12.2019թ	753,740	10,079,729	(2,035,912)	8,797,557
ձարվա զուտ շահույթ/(վնաս)	-	-	(93,686)	(93,686)
ուտակված շահույթ/վնասի շգրտում	-	-	(76,003)	(76,003)
վերագնահատումից աճ/(նվազում)	-	186,985	-	186,985
Մնացորդն առ 31.12.2020թ	753,740	10,266,714	(2,205,601)	8,814,853
ձարվա զուտ շահույթ/(վնաս)	-	-	(46,113)	(46,113)
վերաչափումից չիրացված զուտ գույքի տեղափոխում կուտակված շահույթ/վնաս	-	(313,708)	313,708	-
վերագնահատումից աճ/(նվազում)	-	(86,186)	-	(86,186)
ետաձգված հարկային	-	72,011	-	72,011
արտավորության փոփոխություն	-	-	-	-
Մնացորդն առ 31.12.2021թ	753,740	9,938,831	(1,938,006)	8,754,565

Ֆինանսական հաշվետվությունները հաստատվել են ղեկավարության կողմից 2022թ. հունիսի 6-ին:

Գլխավոր տնօրեն Արմեն Խաչատրյան

Գլխ. հաշվապահ Սվետլանա Մանուչարյան

«ՈԱՕ Մարս» Փակ Բաժնետիրական Ընկերություն
Դրամական միջոցների հոսքերի մասին հաշվետվություն
2021թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ

	2021թ. Հազար դրամ	2020թ. Հազար դրամ
Դրամական միջոցների հոսքեր գործառնական գործունեությունից		
Արտադրանքի, ապրանքների, ծառայությունների գծով վճարումներ	517,723	554,972
Այլ գործունեությունից	-	69
Նյութերի, ապրանքների ձեռք բերումի դիմաց վճարումներ	(32,132)	(30,437)
Աշխատանքների, ծառայությունների գծով վճարումներ	(58,326)	(66,793)
Աշխատավարձի գծով վճարում	(153,533)	(142,547)
Հարկերի և պարտադիր վճարների գծով վճարումներ	(228,271)	(121,570)
Այլ գործառնական ելքեր	-	(607)
Գործառնական գործունեությունից զուտ դրամական միջոցներ	45,461	193,087
Դրամական միջոցների հոսքեր ներդրումային գործունեությունից		
Ոչ ընթացիկ նյութական և ոչ նյութական ակտիվների վաճառքներից	144,130	-
Ոչ ընթացիկ նյութական և ոչ նյութական ակտիվների ձեռք բերման գծով	(5,505)	(647)
Ներդրված ավանդներ	(131,666)	(40,000)
Տոկոսների ստացումից	6,951	38
Փոխառությունների տրամադրումից	-	-
Ներդրումային գործունեությունից զուտ դրամական հոսքեր	13,910	(40,609)
Դրամական միջոցների հոսքեր ֆինանսական գործունեությունից		
Վարկերի և փոխառությունների ստացում	-	-
Ստացված վարկերի և փոխառությունների մարում	(180,763)	(13,352)
Տոկոսների վճարում	(11,028)	-
Շահաբաժինների վճարում	-	-
Ֆինանսական գործունեությունից զուտ դրամական հոսքեր	(191,791)	(13,352)
Դրամական միջոցների զուտ աճ/(նվազում)	(132,420)	139,126
Արտարժույթի փոխարժեքի փոփոխության ազդեցությունը դրամական միջոցների վրա	(2,263)	120
Դրամական միջոցներ փարեսկզրի դրությամբ	154,513	15,267
Դրամական միջոցներ տարեվերջի դրությամբ	19,830	154,513

Ֆինանսական հաշվետվությունները հաստատվել են ղեկավարության կողմից 2022թ. հունիսի 6-ին:

 Գլխավոր տնօրեն Արմեն Խաչատրյան

 Գլխ. հաշվապահ Սվետլանա Մանուչարյան

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹՅՈՒՆ

1	Ընդհանուր տեղեկատվություն	10
	Պատրաստման հիմունքներ-հաշվապահական հաշվառման	
2	քաղաքականության հիմնական մոտեցումներ	10
3	Հասույթ	27
4	Ինքնարժեք	27
5	Իրացման ծախսեր	27
6	Վարչական ծախսեր	27
7	Գործառնական այլ ծախսեր	28
8	Ֆինանսական ծախսեր	28
9	Այլ ոչ գործառնական շահույթ/վնաս	28
10	Դրամական միջոցներ	28
11	Առևտրային և այլ դեբիտորական պարտքեր	29
12	Պաշարներ	29
13	Հիմնական միջոցներ	30
14	Հետաձգված հարկային ակտիվներ	31
15	Վարկեր և փոխառություններ	32
16	Առևտրային և այլ կրեդիտորական պարտքեր	32
17	Սեփական կապիտալ	32
18	Շահութահարկ	33
19	Հետաձգված հարկային պարտավորություններ	33
20	Այլ բացահայտումներ	33

**«ՌԱՕ Մարս» Փակ Բաժնետիրական Ընկերություն
Ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ
2021թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ**

1 Ընդհանուր տեղեկատվություն

«ՌԱՕ Մարս» ՓԲԸ-ն (այսուհետ՝ Ընկերություն) «Մարս» պետական ձեռնարկության իրավահաջորդն է: Այն գրանցված է ՀՀ ձեռնարկությունների պետական ռեգիստրի կողմից 15.07.1994թ.-ին, գրանցման համար 290.140.00054, պետ. գրանցման վկայական 03Ա895221, ՀՎՀՀ՝ 01801249:

Ընկերության մասնակիցների ցուցակը ներկայացված է ստորև՝

Մասնակիցներ

մասնաբաժին

ՌԴ Դաշնությունը ի դեմս պետական ունեցվածքի

100%

կառավարման դաշնային գործակալության

Ընկերության կանոնադրությամբ ամրագրված գործունեության հիմնական տեսակներն են.

- Էլեկտրոնային և էլեկտրատեխնիկական արտադրանքի մշակում,
- Գրասենյակային և այլ կահավորման իրերի արտադրություն,
- Վարձակալությամբ անշարժ գույքի տրամադրում:

Աշխատակիցների միջին ցուցակային թվաքանակը 2021թ.-ին՝ 87 անձ է, իսկ 2020թ.-ին՝ 89 անձ:

Ընկերության իրավաբանական հասցեն է՝ ՀՀ, ք. Երևան, Րաֆֆու 111:

Ընկերության կառավարման բարձրագույն մարմինը Ընկերության մասնակիցների ընդհանուր ժողովն է, որն ունի Ընկերության կառավարման և գործունեության ցանկացած հարցի վերջնական լուծման իրավունք: Ընկերության ընթացիկ գործունեության ղեկավարումն իրականացնում է գլխավոր տնօրենը:

2 Պատրաստման հիմունքներ-հաշվապահական քաղաքականության հիմնական մոտեցումներ

Ֆինանսական հաշվետվությունների պատրաստման համար որդեգրված հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության հիմնական դրույթները ներկայացված են ստորև: Դրանք հետևողականորեն կիրառվել են ներկայացված բոլոր ժամանակաշրջանների համար, եթե այլ բան նշված չէ:

Ֆինանսական հաշվետվությունները ներկայացված են ՀՀ դրամով, որը հանդիսանում է նաև Ընկերության գործառնական արժույթը:

Գումարային արժեքները կլորացվել են հազարներով, եթե այլ բան նշված չէ:

Ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստվել են Փոքր և Միջին Կազմակերպությունների Ֆինանսական հաշվետվությունների միջազգային ստանդարտների, հաշվապահական հաշվառման միջազգային ստանդարտի (այսուհետ՝ ՓՄԿ-ների ՖՀՄՍ) պահանջներին համապատասխան:

Չափման հիմքերը

Ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստվել են պատմական արժեքի հիման վրա:

Անընդհատության սկզբունք

Ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստվել են անընդհատության սկզբունքի հիման վրա:

Հաշվապահական հաշվառման հաշվեգրման սկզբունք

Ֆինանսական հաշվետվությունները, բացառությամբ դրամական միջոցների հոսքերի մասին հաշվետվության, պատրաստվում են հաշվեգրման սկզբունքի հիման վրա:

Դատողությունների, գնահատումների և ենթադրությունների օգտագործում

Ներկայացվող ֆինանսական հաշվետվությունները ՓՄԿ-ների ՖՀՄՍ-ի պահանջների համաձայն պատրաստելու համար Ընկերության ղեկավարությունը կատարել է ակտիվների և պարտավորությունների ներկայացմանը, ինչպես նաև պայմանական պարտավորությունների և ակտիվների բացահայտմանը վերաբերող մի շարք դատողություններ, գնահատումներ և ենթադրություններ: Փաստացի արդյունքները կարող են տարբերվել այդ գնահատումներից:

Գործարքներ արտարժույթով

Արտարժույթով իրականացված գործարքները փոխարկվում են Դրամի՝ գործարքի օրվա դրությամբ սահմանված փոխարժեքով: Որպես փոխարժեք ընդունվում է Հայաստանի Հանրապետության Կենտրոնական բանկի կողմից հրապարակված տվյալ օրվա միջին փոխարժեքը: Հաշվետու ամսաթվի դրությամբ.

ա) արտարժույթով դրամային հոդվածները ներկայացվում են (վերահաշվարկվում են)՝ կիրառելով փակման (հաշվետու ամսաթվի) փոխարժեքը,

բ) արտարժույթով սահմանված ոչ դրամային հոդվածները, որոնք հաշվառվում են սկզբնական արժեքով, ներկայացվում են գործարքի օրվա փոխարժեքով:

Արտարժույթի փոխարժեքային տարբերություններից օգուտը կամ վնասը, որոնք առաջանում են արտարժույթով գործարքների մարման կամ հաշվետու ամսաթվի դրությամբ սահմանված փոխարժեքով դրամային հոդվածների վերագնահատման արդյունքում, ճանաչվում են ֆինանսական արդյունքում:

Ֆինանսական գործիքներ

Ֆինանսական գործիքը պայմանագիր է, որը մի կազմակերպությունում առաջացնում է ֆինանսական ակտիվ, իսկ մյուս կազմակերպությունում՝ ֆինանսական պարտավորություն կամ բաժնային գործիք:

Կազմակերպությունը պետք է ճանաչի ֆինանսական ակտիվը կամ ֆինանսական պարտավորությունը միայն այն դեպքում, երբ այն դառնում է գործիքի պայմանագրային կողմ:

Հիմնական ֆինանսական գործիքներ են համարվում՝

- դրամական միջոցներ և համարժեքներ;
 - պարտքային գործիք (օրինակ՝ դեբիտորական պարտք, տրված կամ ստացված մուրհակ կամ փոխառություն);
- կրեդիտորական պարտքեր:

Դրամական միջոցները կազմված են դրամարկղի և ընթացիկ հաշիվների մնացորդներից:

Դրամական միջոցների համարժեքները կարճաժամկետ, բարձր իրացվելի ներդրումներն են (օրինակ՝ կարճաժամկետ բանկային ավանդները), որոնք հեշտ փոխարկվում են դրամական միջոցների՝ նախապես հայտնի գումարների չափով, և որոնց արժեքի փոփոխման ռիսկը նշանակալի չէ:

**«ՌԱՕ Մարս» Փակ Բաժնետիրական Ընկերություն
Ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ
2021թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ**

- Յուրաքանչյուր հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջի դրությամբ կազմակերպությունը պետք է չափի ֆինանսական գործիքները առանց հանելու գործառնության հետ կապված որևէ ծախսում, որը կազմակերպությունը կարող է կրել վաճառքի կամ այլ օտարման դեպքում:

Հիմնական միջոցներ

Հիմնական միջոցները նյութական **ակտիվներ** են, որոնք՝

ա) առկա են ապրանքների կամ ծառայությունների արտադրության (մատուցման) կամ մատակարարման, այլ կողմերին վարձակալության տալու կամ վարչական նպատակներով օգտագործելու համար, և

բ) ակնկալվում է օգտագործել ավելի քան մեկ ժամանակաշրջանի ընթացքում:

Կազմակերպությունը պետք է ճանաչի հիմնական միջոցի միավորի սկզբնական արժեքը որպես ակտիվ այն և միայն այն դեպքում, երբ՝

ա) **հավանական է**, որ այդ միավորի հետ կապված ապագա տնտեսական օգուտները կհոսեն դեպի կազմակերպություն, և

բ) միավորի սկզբնական արժեքը կարող է արժանահավատորեն չափվել:

Չափումը ճանաչման պահին

Կազմակերպությունը հիմնական միջոցի միավորը սկզբնական ճանաչման պահին պետք է չափի իր սկզբնական արժեքով, որն ընդգրկում է.

ա) գնման գինը, ներառյալ իրավաբանական և բրոքերային ծառայությունների դիմաց վճարները, ներկրման տուրքերը և գնման չփոխհատուցվող հարկերը՝ հանած առևտրային զեղչերը և արտոնությունները;

բ) ակտիվը համապատասխան վայր հասցնելու և ղեկավարության նախանշած նպատակներով օգտագործման համար աշխատանքային վիճակի բերելու հետ ուղղակիորեն կապված ցանկացած ծախսում: Սա կարող է ներառել տեղանքի նախապատրաստման ծախսումները, տրանսպորտային, բեռնման և բեռնաթափման սկզբնական ծախսումները, տեղակայման և հավաքման, ինչպես նաև ֆունկցիոնալության տեստավորման ծախսումները;

միավորի ապատեղակայման և քանդման, ինչպես նաև իր զբաղեցրած տեղանքի վերականգնման սկզբնական գնահատված ծախսումները, որոնց գծով կազմակերպության պարտականությունը առաջանում է կամ միավորի ձեռքբերման ժամանակ, կամ միավորները որոշակի ժամանակաշրջանում օգտագործման հետևանքով, որի նպատակը տարբեր է, քան այդ ժամանակաշրջանի ընթացքում պաշարների արտադրությունը:

Հետևյալ ծախսումները հիմնական միջոցի միավորի սկզբնական արժեքում չներառվող ծախսումներ են, և կազմակերպությունը դրանք պետք է ճանաչի որպես **ծախս**, երբ դրանք կատարվում են՝

ա) նոր արտադրամաս բացելու հետ կապված ծախսումները;

բ) նոր արտադրատեսակ կամ ծառայություն ներդնելու հետ կապված ծախսումները (ներառյալ գովազդի և առաջխաղացման գծով ծախսումները);

գ) նոր վայրում կամ հաճախորդների նոր խմբի հետ գործունեություն իրականացնելու ծախսումները (ներառյալ աշխատակիցների ուսուցման գծով ծախսումները);

դ) վարչական և այլ ընդհանուր վերադիր ծախսումները;

ե) փոխառության ծախսումները:

Հիմնական միջոցի միավորի կառուցման կամ մշակման ընթացքում հարակից գործառնություններից ստացված եկամուտը և դրա հետ կապված ծախսերը ճանաչվում են շահույթում կամ վնասում, եթե այդ գործառնությունները անհրաժեշտ չեն միավորը նախանշված վայր և աշխատանքային վիճակի բերելու համար:

Չափումը սկզբնական ճանաչումից հետո

Վերագնահատման մոդել

Կազմակերպությունը հիմնական միջոցի միավորը, որի իրական արժեքը հնարավոր է արժանահավատորեն չափել, պետք է չափի վերագնահատված գումարով, որն իրենից ներկայացնում է դրա իրական արժեքը վերագնահատման ամսաթվի դրությամբ՝ հանած համապատասխան կուտակված մաշվածությունը և արժեզրկումից կուտակված կորուստները: Վերագնահատումները պետք է կատարվեն բավարար պարբերականությամբ, որպեսզի հաշվեկշռային արժեքը էականորեն չտարբերվի հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջի դրությամբ իրական արժեքից: Եթե հիմնական միջոցի միավորը վերագնահատվում է, հիմնական միջոցի ամբողջ դասը, որին պատկանում է այդ ակտիվը, պետք է վերագնահատվի:

Եթե ակտիվի հաշվեկշռային արժեքը վերագնահատման հետևանքով աճում է, աճը պետք է ճանաչվի այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքում և կուտակվի սեփական կապիտալի վերագնահատումից արժեքի աճի հոդվածում: Այնուամենայնիվ, եթե այդ աճը վերականգնում է նույն ակտիվների նախկին վերագնահատումների արդյունքում առաջացած նվազումը, այն պետք է ճանաչվի շահույթում կամ վնասում՝ այն չափով, որով նախապես նվազումը ճանաչվել էր շահույթում կամ վնասում:

Եթե ակտիվի հաշվեկշռային արժեքը վերագնահատման հետևանքով նվազում է, նվազումը պետք է ճանաչվի շահույթում կամ վնասում: Այնուամենայնիվ, նվազումը պետք է ճանաչվի այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքում այն գումարի չափով, որը չի գերազանցում այդ ակտիվների գծով վերագնահատումից արժեքի աճի առկա կրեդիտային մնացորդը: Այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքում ճանաչված նվազումը պակասեցնում է սեփական կապիտալի վերագնահատումից արժեքի աճի հոդվածում կուտակված գումարը:

Մաշվածություն

Կազմակերպությունը ակտիվի մաշվող գումարը պետք է պարբերական հիմունքով բաշխի դրա օգտակար ծառայության ընթացքում:

Ակտիվի մաշվածությունը սկսում է հաշվարկվել, երբ այն մատչելի է օգտագործման համար, այսինքն՝ երբ այն գտնվում է այնպիսի վայրում և վիճակում, որն անհրաժեշտ է՝ ղեկավարության նախաձեռնած նպատակով այն օգտագործելու համար: Ակտիվի մաշվածության հաշվարկումը դադարեցվում է, երբ ակտիվն ապաճանաչվում է: Մաշվածության հաշվարկը չի դադարեցնում այն դեպքում, երբ ակտիվը գտնվում է պարապուրդի մեջ կամ հանվում է ակտիվ օգտագործումից, բացառությամբ եթե ակտիվը ամբողջությամբ մաշեցվել է: Այնուամենայնիվ, ակտիվի օգտագործման վրա հիմնված մեթոդների համաձայն՝ մաշվածության գումարը կարող է լինել զրո, քանի դեռ չկա արտադրություն:

Կազմակերպությունը ընտրել է մաշվածության հաշվարկման գծային մեթոդը:

Հիմնական միջոցների մաշվածության ժամկետներն ըստ դասերի հետևյալն են.

❖ Շենքեր, շինություններ	20-40 տարի
❖ Արտադրական սարքավորումներ	5-10 տարի
❖ Հոսքային գծեր, ռոբոտատեխնիկա	3-10 տարի
❖ Հաշվողական և համակարգչային տեխնիկա	1-5 տարի
❖ Այլ հիմնական միջոցներ	8-10 տարի

Եթե առկա է հայտանիշ, որ վերջին տարեկան հաշվետու ամսաթվից սկսած նշանակալի փոփոխություններ են տեղի ունեցել ակտիվից ակնկալվող ապագա տնտեսական օգուտների սպառման մոդելում, կազմակերպությունը պետք է վերանայի իր ներկա մաշվածության մեթոդը և, եթե

**«ՌԱՕ Մարս» Փակ Բաժնետիրական Ընկերություն
Ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ
2021թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ**

ընթացիկ ակնկալիքները տարբերվում են, փոփոխի մաշվածության մեթոդը՝ արտացոլելու համար նոր մոդելը:

Արժեզրկում

Յուրաքանչյուր հաշվետու ամսաթվի դրությամբ կազմակերպությունը պետք է գնահատի, թե արդյո՞ք հիմնական միջոցի միավորը կամ միավորների խումբը արժեզրկվել է, և եթե՝ այո, ապա ինչպես ճանաչել և չափել արժեզրկումից կորուստը:

Ապաճանաչում

Կազմակերպությունը պետք է ապաճանաչի հիմնական միջոցի միավորը, երբ այն օտարվում է կամ դրա օգտագործումից կամ օտարումից չի ակնկալվում ապագա տնտեսական օգուտներ:

Կազմակերպությունը հիմնական միջոցի միավորի ապաճանաչումից առաջացող օգուտը կամ վնասը պետք է ճանաչի շահույթում կամ վնասում:

Կազմակերպությունը հիմնական միջոցի միավորի ապաճանաչումից օգուտը կամ վնասը պետք է որոշի որպես միավորի օտարումից զուտ մուտքերի (եթե առկա են) և հաշվեկշռային արժեքի միջև տարբերություն:

Ոչ նյութական ակտիվներ

Ոչ նյութական ակտիվը ֆիզիկական սուբստանցիայից զուրկ որոշելի ոչ դրամային ակտիվ է: Այդպիսի ակտիվը որոշելի է, երբ այն՝

ա) առանձնացվելի է, այսինքն՝ եթե կարող է առանձնացվել կամ բաժանվել կազմակերպությունից և վաճառվել, փոխանցվել, տրամադրվել լիցենզիայով, տրվել վարձակալությամբ կամ փոխանակվել՝ կա՞մ անհատապես, կա՞մ հարակից պայմանագրի, ակտիվի կամ պարտավորության հետ միասին, կամ

բ) առաջանում է պայմանագրային կամ այլ իրավաբանորեն ամրագրված իրավունքներից՝ անկախ նրանից, թե արդյոք այդ իրավունքները փոխանցելի են կամ առանձնացվելի են կազմակերպությունից, կամ այլ իրավունքներից ու պարտականություններից:

Ոչ նյութական ակտիվները չեն ներառում՝

ա) ֆինանսական ակտիվները, կամ

բ) օգտակար հանածոների արդյունահանման և օգտագործման իրավունքները և օգտակար հանածոների պաշարները, ինչպիսիք են՝ նավթը, բնական գազը և համանման չվերականգնվող այլ ռեսուրսներ:

Կազմակերպությունը պետք է ճանաչի ոչ նյութական ակտիվը որպես ակտիվ այն և միայն այն դեպքում, եթե հավանական է, որ ակտիվին վերագրելի ակնկալվող ապագա տնտեսական օգուտները կհոսեն դեպի կազմակերպություն, ակտիվի ինքնարժեքը կամ արժեքը կարող է արժանահավատորեն չափվել և այն կազմակերպության ներսում կատարած ծախքերի արդյունք չէ:

Կազմակերպությունը պետք է գնահատի ակնկալվող ապագա տնտեսական օգուտների հավանականությունը՝ կիրառելով խելամիտ և հիմնավորված ենթադրություններ, որոնք արտացոլում են ղեկավարության՝ այն տնտեսական պայմանների լավագույն գնահատականը, որոնք առկա կլինեն ակտիվի օգտակար ծառայության ընթացքում:

Կազմակերպությունը ոչ նյութական ակտիվները պետք է չափի սկզբնական արժեքով (ինքնարժեքով)՝ հանած կուտակված ամորտիզացիան և կուտակված արժեզրկումից կորուստները:

Բոլոր ոչ նյութական ակտիվները պետք է դիտարկվեն որպես սահմանափակ օգտակար ծառայություն ունեցող: Պայմանագրային կամ այլ իրավաբանորեն ամրագրված իրավունքներից բխող ոչ նյութական ակտիվի օգտակար ծառայությունը չպետք է գերազանցի պայմանագրային կամ այլ

**«ՌԱՕ Մարս» Փակ Բաժնետիրական Ընկերություն
Ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ
2021թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ**

իրավաբանորեն ամրագրված իրավունքների ժամկետը, սակայն կարող է լինել ավելի կարճ՝ կախված այն ժամկետից, որի ընթացքում կազմակերպությունն ակնկալում է օգտագործել ակտիվը:

Եթե ոչ նյութական ակտիվի օգտակար ծառայությունը չի կարող արժանահավատորեն գնահատվել, օգտակար ծառայությունը պետք է որոշվի հիմնվելով ղեկավարության լավագույն գնահատականի վրա, սակայն չպետք է գերազանցի տասը տարին:

Ամորտիզացիան պետք է հաշվարկվի այն պահից, երբ ակտիվը մատչելի է օգտագործման համար՝ հետևյալ օգտակար ծառայությունից ելնելով.

- Համակարգչային ծրագիր 10 տարի
- Լիցենզիաներ իրավաբանորեն ամրագրված իրավունքի ժամկետում

Ոչ նյութական ակտիվի մնացորդային արժեքը գնահատվում է զրո, իսկ ամորտիզացիայի հաշվարկման կիրառվող մեթոդն է գծային մեթոդը:

Ակտիվների արժեզրկում

Արժեզրկումից կորուստը առաջանում է, երբ ակտիվի հաշվեկշռային արժեքը գերազանցում է դրա փոխհատուցվող գումարը:

Պաշարների արժեզրկում

Կազմակերպությունը յուրաքանչյուր հաշվետու ամսաթվի դրությամբ պետք է գնահատի՝ արդյոք պաշարներն արժեզրկված են: Կազմակերպությունը գնահատումը պետք է կատարի՝ պաշարների յուրաքանչյուր հոդվածի հաշվեկշռային արժեքը դրա վաճառքի գնի՝ հանած համալրման և վաճառքի ծախսումները, հետ համեմատելով: Եթե պաշարների որևէ հոդված (կամ համանման հոդվածների խումբ) արժեզրկված է, կազմակերպությունը պետք է նվազեցնի պաշարի (կամ խմբի) հաշվեկշռային արժեքը՝ այն հասցնելով դրա վաճառքի գնին՝ հանած համալրման և վաճառքի ծախսումները: Այդ նվազումը արժեզրկումից կորուստն է և անմիջապես ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում:

Եթե պաշարների համար անիրագործելի է վաճառքի գինը՝ հանած համալրման և վաճառքի ծախսումները, հոդված առ հոդված որոշելը, կազմակերպությունը արժեզրկումը գնահատելու նպատակով կարող է խմբավորել արտադրանքի միևնույն տեսականուն պատկանող պաշարների այն հոդվածները, որոնք ունեն համանման նշանակություն կամ վերջնական կիրառություն և թողարկվում ու սպառվում են նույն աշխարհագրական գոտում:

Յուրաքանչյուր հաջորդող հաշվետու ամսաթվի դրությամբ կազմակերպությունը պետք է կատարի վաճառքի գնի՝ հանած համալրման և վաճառքի ծախսումները, նոր գնահատում: Երբ պաշարների արժեզրկման նախկին հանգամանքներն այլևս գոյություն չունեն, կամ երբ տնտեսական իրավիճակի փոփոխության արդյունքում առկա է հստակ վկայություն վաճառքի գնի՝ հանած համալրման և վաճառքի ծախսումները, աճի վերաբերյալ, կազմակերպությունը պետք է հակադարձի արժեզրկման գումարը այնպես, որ նոր հաշվեկշռային արժեքը հանդիսանա ինքնարժեքից և վերանայված վաճառքի գնից՝ հանած համալրման և վաճառքի ծախսումները, նվազագույնը (այսինքն՝ հակադարձումը սահմանափակված է սկզբնական արժեզրկումից կորստի գումարով):

Ակտիվների, բացառությամբ պաշարների, արժեզրկում

Կազմակերպությունը պետք է նվազեցնի ակտիվի հաշվեկշռային արժեքը մինչև դրա փոխհատուցվող գումար այն և միայն այն դեպքում, եթե ակտիվի փոխհատուցվող գումարն ավելի փոքր է, քան դրա հաշվեկշռային արժեքը: Այդ նվազումը արժեզրկումից կորուստն է:

Կազմակերպությունը արժեզրկումից կորուստը պետք է անմիջապես ճանաչի շահույթում կամ վնասում, եթե ակտիվը հաշվառված չէ վերագնահատված գումարով՝ վերագնահատման մոդելի համաձայն: Վերագնահատված ակտիվի արժեզրկումից կորուստը պետք է դիտվի որպես վերագնահատման նվազում:

**«ՌԱՕ Մարս» Փակ Բաժնետիրական Ընկերություն
Ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ
2021թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ**

Կազմակերպությունը յուրաքանչյուր հաշվետու ամսաթվի դրությամբ պետք է գնահատի՝ առկա է արդյոք որևէ հայտանիշ, ըստ որի՝ ակտիվը կարող է արժեզրկված լինել: Եթե առկա է որևէ այդպիսի հայտանիշ, ապա կազմակերպությունը պետք է գնահատի ակտիվի փոխհատուցվող գումարը: Եթե արժեզրկման որևէ հայտանիշ չկա, ապա անհրաժեշտ չէ գնահատել փոխհատուցվող գումարը:

Եթե հնարավոր չէ գնահատել առանձին ակտիվի փոխհատուցվող գումարը, կազմակերպությունը պետք է գնահատի այն դրամաստեղծ միավորի փոխհատուցվող գումարը, որին պատկանում է տվյալ ակտիվը: Սա կարող է տեղի ունենալ, քանի որ փոխհատուցվող գումարի չափումը պահանջում է դրամական միջոցների հոսքերի կանխատեսումներ, և երբեմն առանձին ակտիվներ ինքնուրույն չեն առաջացնում դրամական միջոցների հոսքեր: Ակտիվի դրամաստեղծ միավորը տվյալ ակտիվը ներառող ակտիվների փոքրագույն որոշելի (իդենտիֆիկացվող) խումբն է, որն առաջացնում է այլ ակտիվներից կամ ակտիվների խմբերից առաջացող դրամական միջոցների ներհոսքերից մեծապես անկախ դրամական միջոցների ներհոսքեր:

Գնահատելիս, թե առկա է արդյոք որևէ հայտանիշ, ըստ որի՝ ակտիվը կարող է արժեզրկված լինել, կազմակերպությունը պետք է դիտարկի առնվազն հետևյալ հայտանիշները՝

Տեղեկատվության արտաքին աղբյուրներ

ա) տվյալ ժամանակաշրջանի ընթացքում ակտիվի շուկայական արժեքը նվազել է նշանակալիորեն ավելի մեծ չափով, քան կակնկալվեր որոշակի ժամանակ անցնելու կամ սովորական օգտագործման արդյունքում;

բ) տվյալ ժամանակաշրջանի ընթացքում տեղի են ունեցել կամ մոտ ապագայում տեղի կունենան կազմակերպության համար անբարենպաստ հետևանք ունեցող նշանակալի փոփոխություններ այն տեխնոլոգիական, շուկայական, տնտեսական կամ իրավական միջավայրում, որտեղ գործում է այդ կազմակերպությունը, կամ այն շուկայում, որի համար նախատեսված է տվյալ ակտիվը:

գ) տվյալ ժամանակաշրջանի ընթացքում շուկայական տոկոսադրույքները կամ ներդրումների շուկայական այլ հատուցադրույքներ աճել են, և հավանական է, որ այդ աճը էականորեն կազդի զեղչման դրույքների վրա, որոնք կիրառվում են ակտիվի օգտագործման արժեքը հաշվարկելիս, և կնվազեցնի ակտիվի իրական արժեքը՝ հանած վաճառքի ծախսումները:

դ) կազմակերպության զուտ ակտիվների հաշվեկշռային արժեքը գերազանցում է կազմակերպության՝ որպես մեկ ամբողջության, գնահատված իրական արժեքը (այդպիսի գնահատում կարող է իրականացվել, օրինակ՝ կապված կազմակերպության մի մասի կամ ամբողջ կազմակերպության պոտենցիալ վաճառքի հետ):

Տեղեկատվության ներքին աղբյուրներ

ե) առկա է վկայություն ակտիվի բարոյական մաշվածության կամ ֆիզիկական վնասվածության վերաբերյալ:

զ) տվյալ ժամանակաշրջանի ընթացքում տեղի են ունեցել, կամ ակնկալվում է, որ մոտ ապագայում տեղի կունենան կազմակերպության համար անբարենպաստ ազդեցություն ունեցող նշանակալի փոփոխություններ ակտիվի ներկա կամ ակնկալվող օգտագործման աստիճանի (ինտենսիվության) կամ եղանակի մեջ: Այս փոփոխությունները ներառում են ակտիվի պարապորդի մատնվելը, այն գործառնությունների ընդհատման կամ վերակազմավորման պլանները, որոնց պատկանում է տվյալ ակտիվը, ակտիվը նախապես ակնկալվող ամսաթվից շուտ օտարելու պլանները և ակտիվի օգտակար ծառայությունը՝ անորոշի փոխարեն որպես սահմանափակ վերանայելը:

է) ներքին հաշվետվական համակարգը վկայում է, որ ակտիվի տնտեսական ցուցանիշները ավելի ցածր են կամ կլինեն ավելի ցածր, քան ակնկալվում էր: Այս համատեքստում տնտեսական ցուցանիշները ներառում են գործառնական արդյունքները և դրամական միջոցների հոսքերը:

Եթե առկա է հայտանիշ, ըստ որի՝ ակտիվը կարող է արժեզրկված լինել, ապա դա կարող է վկայել, որ կազմակերպությունը պետք է վերանայի ակտիվի մնացորդային օգտակար ծառայությունը, մաշվածության (ամորտիզացիայի) հաշվարկման մեթոդը կամ մնացորդային արժեքը և ճշգրտի այն՝ նույնիսկ եթե ակտիվի գծով չեն ճանաչվում արժեզրկումից կորուստներ:

**«ՌԱՕ Մարս» Փակ Բաժնետիրական Ընկերություն
Ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ
2021թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ**

Ակտիվի կամ դրամաստեղծ միավորի փոխհատուցվող գումարը դրա իրական արժեքից՝ հանած վաճառքի ծախսումները, և օգտագործման արժեքից առավելագույնն է: Եթե հնարավոր չէ գնահատել առանձին ակտիվի փոխհատուցվող գումարը, ապա վերագրյալ իղումները կիրառելի են նաև ակտիվի դրամաստեղծ միավորի համար:

Միշտ չէ, որ անհրաժեշտ է որոշել և՛ ակտիվի իրական արժեքը՝ հանած վաճառքի ծախսումները, և՛ ակտիվի օգտագործման արժեքը: Եթե այս երկու գումարներից որևէ մեկը գերազանցում է ակտիվի հաշվեկշռային արժեքը, ապա ակտիվն արժեզրկված չէ, և մյուս գումարը գնահատելու անհրաժեշտություն չկա:

Եթե հիմք չկա ենթադրելու, որ ակտիվի օգտագործման արժեքն էապես գերազանցում է դրա իրական արժեքը՝ հանած վաճառքի ծախսումները, ապա որպես ակտիվի փոխհատուցվող գումար կարող է ընդունվել դրա իրական արժեքը՝ հանած վաճառքի ծախսումները: Հաճախ այդպես է լինում այն ակտիվի դեպքում, որը պահվում է օտարման նպատակով:

Իրական արժեք՝ հանած վաճառքի ծախսումները, ակտիվի վաճառքից ստացվող գումարն է՝ իրազեկ և պատրաստական կողմերի միջև «անկախ կողմերի միջև գործարքում»՝ հանած օտարման ծախսումները:

Օգտագործման արժեքը ապագա դրամական միջոցների հոսքերի ներկա արժեքն է, որն ակնկալվում է ստանալ ակտիվից: Ներկա արժեքի այդ հաշվարկը ներառում է դրամական միջոցների ապագա ներհոսքերի և արտահոսքերի գնահատումը, որոնք առաջանալու են ակտիվի շարունակական օգտագործումից և դրա վերջնական օտարումից և նշված դրամական միջոցների ապագա հոսքերի նկատմամբ ընդունելի զեղչման դրույքի կիրառումը:

Դրամական միջոցների ապագա հոսքերի գնահատումները չպետք է ներառեն ֆինանսավորման գործունեությունից դրամական միջոցների ներհոսքերը կամ արտահոսքերը, կամ շահութահարկի գծով մուտքերը կամ վճարումները:

Դրամաստեղծ միավորի գծով արժեզրկումից կորուստը պետք է ճանաչվի այն և միայն այն դեպքում, եթե դրամաստեղծ միավորի փոխհատուցվող գումարը փոքր է այդ միավորի հաշվեկշռային արժեքից: Դրամաստեղծ միավորի ակտիվների հաշվեկշռային արժեքը նվազեցնելու նպատակով արժեզրկումից կորուստը պետք է բաշխվի հետևյալ կերպ՝

ա) նախ՝ նվազեցվում է դրամաստեղծ միավորին բաշխված ցանկացած գույքիլի հաշվեկշռային արժեքը:

բ) այնուհետև միավորի այլ ակտիվներին՝ դրամաստեղծ միավորում յուրաքանչյուր ակտիվի հաշվեկշռային արժեքին համամասնորեն:

Պաշարներ

Պաշարները այն ակտիվներն են, որոնք պահվում են սովորական գործունեության ընթացքում վաճառքի համար, արտադրության ընթացքում են նման վաճառքի համար կամ հումքի կամ նյութերի ձևով են՝ արտադրանքի թողարկման կամ ծառայությունների մատուցման ընթացքում օգտագործելու համար:

Կազմակերպությունը պաշարները պետք է չափի ինքնարժեքից և գնահատված վաճառքի գնից՝ հանած համալրման և վաճառքի գնահատված ծախսումները, նվազագույնով:

Կազմակերպությունը պաշարների ինքնարժեքում պետք է ներառի ձեռքբերման, վերամշակման բոլոր ծախսումները և պաշարները ներկա գտնվելու վայր և վիճակի բերելու հետ կապված բոլոր այլ ծախսումները:

Պաշարների ձեռքբերման ծախսումները ներառում են ձեռքբերման գինը, ներկրման տուրքերը և հարկերը (բացառությամբ նրանց, որոնք հարկային մարմինների կողմից ենթակա են կազմակերպությանը ետ վերադարձման), ինչպես նաև տրանսպորտային, բեռնմանբեռնաթափման և այլ ծախսումները, որոնք ուղղակիորեն կապված են ապրանքների, նյութերի և ծառայությունների

**«ՌԱՕ Մարս» Փակ Բաժնետիրական Ընկերություն
Ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ
2021թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ**

ձեռքբերման հետ: Ձեռքբերման ծախսումները որոշելիս առևտրային զեղչերը, գների իջեցումները և նմանատիպ այլ հոդվածներ հանվում են:

Պաշարների ինքնարժեքում չեն ներառվում գերնորմատիվային ծախսումները՝ կապված նյութերի, աշխատուժի և արտադրական այլ ծախսումների գերաժախսի հետ, պահպանման ծախսումները, բացառությամբ եթե դրանք անհրաժեշտ են արտադրության գործընթացի ընթացքում՝ նախքան հաջորդ արտադրական փուլին անցնելը, վարչական վերադիր ծախսումները, որոնք կապված չեն պաշարները ներկա գտնվելու վայր հասցնելու կամ պատշաճ վիճակի բերելու հետ և վաճառքի ծախսումները:

Ծառայություններ մատուցող կազմակերպության պաշարները չափվում են իրենց արտադրական ծախսումներով: Այդ ծախսումները բաղկացած են անմիջականորեն ծառայություն մատուցելու գործում զբաղված անձնակազմի աշխատուժի ծախսումներից, ներառյալ կառավարող տեխնիկական անձնակազմը, ինչպես նաև բաշխման ենթակա վերադիր ծախսումներից: Վաճառքի և ընդհանուր վարչական անձնակազմի հետ կապված աշխատուժի և այլ ծախսումներ չեն ներառվում պաշարների ինքնարժեքում, այլ ճանաչվում են որպես ծախս դրանց կատարման ժամանակաշրջանում: Ծառայություններ մատուցող կազմակերպությունների պաշարների ինքնարժեքը չի ներառում շահույթի մարժաները կամ չբաշխվող վերադիր ծախսումները, որոնք հաճախ ներառվում են ծառայության ոլորտի կազմակերպությունների կողմից գանձվող վճարներում:

Կազմակերպությունը պաշարների ինքնարժեքը չափում է՝ կիրառելով «Առաջինը մուտք՝ առաջինը ելք» (ՖԻՖՈ) բանաձևերը:

Կազմակերպությունը յուրաքանչյուր հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջում պետք է գնահատի, թե արդյո՞ք պաշարները արժեզրկված են, այսինքն՝ հաշվեկշռային արժեքը ոչ ամբողջովին է փոխհատուցելի (օրինակ՝ քանի որ վնասվել են, հնացել են, կամ վաճառքի գները նվազել են): Եթե պաշարների որևէ հոդված (կամ հոդվածների խումբ) արժեզրկվել է, ապա կազմակերպությունը այդ պաշարները պետք է չափի դրանց վաճառքի գնով՝ հանած համալրման և վաճառքի ծախսումները, և ճանաչի արժեզրկումից կորուստ:

Փոխառության ծախսումներ

Փոխառության ծախսումները տոկոսային և այլ ծախսումներն են, որոնք կազմակերպությունը կրում է՝ կապված փոխառու միջոցների ստացման հետ: Փոխառության ծախսումները ներառում են՝

- ա) արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդի կիրառմամբ հաշվարկված տոկոսային ծախսը;
- բ) ֆինանսական վարձակալությանը վերաբերող ֆինանսական վճարները;
- գ) փոխարժեքային տարբերությունները, որոնք առաջանում են արտարժույթով փոխառություններից՝ այնքանով, որքանով դրանք դիտվում են որպես տոկոսների գծով ծախսումների ճշգրտում:

Կազմակերպությունը բոլոր փոխառության ծախսումները պետք է ճանաչի որպես ծախս՝ շահույթում կամ վնասում՝ այն ժամանակաշրջանում, որի ընթացքում դրանք կատարվել են:

Վարձակալություն

Վարձակալությունը դասակարգվում է որպես ֆինանսական վարձակալություն, եթե փոխանցվում են սեփականության հետ կապված ըստ էության բոլոր ռիսկերն ու հատույցները: Վարձակալությունը դասակարգվում է որպես գործառնական վարձակալություն, եթե չեն փոխանցվում սեփականության հետ կապված ըստ էության բոլոր ռիսկերն ու հատույցները:

Վարձակալության ֆինանսական կամ գործառնական լինելը կախված է գործառնության էությունից, այլ ոչ թե պայմանագրի ձևից:

Վարձակալը գործառնական վարձակալության շրջանակներում վարձավճարները (բացառությամբ ծառայությունների ծախսումների, օրինակ՝ ապահովագրության և սպասարկման) պետք է ճանաչի

**«ՌԱՕ Մարս» Փակ Բաժնետիրական Ընկերություն
Ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ
2021թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ**

որպես ծախս (ծախսում) գծային հիմունքով, բացառությամբ եթե մեկ այլ պարբերական հիմունք ավելի լավ է ներկայացնում օգտագործողի օգուտների ստացման ժամանակային գրաֆիկը, նույնիսկ եթե վճարումները չեն կատարվում այդ հիմունքով կամ վարձատուին հասանելիք վարձավճարները այնպես են որոշված, որ աճեն ակնկալվող ընդհանուր սղաճին զուգընթաց (հիմնված հրապարակված ինդեքսների կամ վիճակագրական տվյալների վրա)՝ վարձատուի կողմից ակնկալվող սղաճի հետևանքով ծախսումների աճը փոխհատուցելու համար:

Գործառնական վարձակալության հանձնված ակտիվները վարձատուն պետք է արտացոլի իր ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում՝ ըստ ակտիվի բնույթի:

Վարձատուն որպես ծախս պետք է ճանաչի վարձակալական եկամուտը վաստակելիս կրած ծախսումները, ներառյալ մաշվածությունը: Վարձակալության տրված մաշվող (ամորտիզացվող) ակտիվների մաշվածության հաշվարկման քաղաքականությունը պետք է համապատասխանի նմանատիպ ակտիվների համար վարձատուի կողմից կիրառվող մաշվածության հաշվարկման քաղաքականությանը:

Շնորհներ

Պետական շնորհը կազմակերպությանը ռեսուրսների փոխանցման տեսքով պետության կողմից տրամադրվող օգնություն է՝ կազմակերպության գործառնական գործունեությանը վերաբերող որոշակի պայմաններին անցյալում կամ ապագայում համապատասխանության դիմաց:

Պետական շնորհները չեն ներառում պետական օգնության այն ձևերը, որոնց հնարավոր չէ խելամտորեն որևէ արժեք վերագրել, ինչպես նաև պետության հետ գործարքները, որոնք հնարավոր չէ տարանջատել կազմակերպության սովորական առևտրային գործարքներից:

Կազմակերպությունը պետական շնորհները պետք է ճանաչի հետևյալ կերպ՝

ա) շնորհը, որը ստացողի համար չի սահմանում որոշակի ապագա պայմանների կատարում, ճանաչվում է եկամուտ, երբ շնորհի գծով մուտքերը ստացման ենթակա են:

բ) շնորհը, որը ստացողի համար սահմանում է որոշակի ապագա պայմանների կատարում, ճանաչվում է եկամուտ միայն, երբ պայմանների կատարումը բավարարվում է:

գ) ստացված շնորհները, նախքան հասույթի ճանաչման չափանիշները բավարարելը, ճանաչվում են որպես պարտավորություն:

Կազմակերպությունը շնորհները պետք է չափի ստացված կամ ստացվելիք ակտիվի իրական արժեքով:

Հասույթներ

Կազմակերպության հասույթն առաջանում է ապրանքների վաճառքից (կազմակերպության կողմից վաճառքի համար թողարկված կամ վերավաճառքի նպատակով գնված), ծառայությունների մատուցումից, կառուցման պայմանագրերից (կազմակերպությունը կապալառու է), այլ անձանց կողմից կազմակերպության ակտիվների օգտագործումից, որը բերում է տոկոսներ, ուղաթիներ կամ շահաբաժիններ:

Մնացած այլ գործարքներից և դեպքերից առաջացող հասույթը դիտարկվում է որպես այլ եկամուտ (վարձակալության համաձայնագրեր, շահաբաժիններ և այլ եկամուտներ, որոնք առաջանում են բաժնեմասնակցության մեթոդով հաշվառվող ներդրումներից, ֆինանսական ակտիվների և ֆինանսական պարտավորությունների իրական արժեքի փոփոխություններ կամ դրանց օտարում, ներդրումային գույքի իրական արժեքի փոփոխություններ, գյուղատնտեսական գործունեության հետ կապված կենսաբանական ակտիվների սկզբնական ճանաչում և իրական արժեքի փոփոխություններ և այլն):

Կազմակերպությունը հասույթը պետք է չափի ստացված կամ ստացվելիք հատուցման իրական արժեքով: Ստացված կամ ստացվելիք հատուցման իրական արժեքը հաշվի է առնում

«ՈՒՈ Մարս» Փակ Բաժնետիրական Ընկերություն
Ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ
2021թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ

կազմակերպության կողմից տրամադրվող ցանկացած առևտրական զեղչերի, ժամկետից շուտ վճարման զեղչերի և քանակային զիջումների գումարները:

Կազմակերպությունը հասույթում պետք է ներառի ստացված կամ ստացվելիք տնտեսական օգուտների միայն այն համախառն ներհոսքը, որը պատկանում է տվյալ կազմակերպությանը: Կազմակերպությունը հասույթում չպետք է ներառի երրորդ անձանց անունից հավաքագրված բոլոր գումարները, օրինակ՝ վաճառքից հարկերը, ապրանքների և ծառայությունների գծով հարկերը և ավելացված արժեքի հարկը: Գործակալական հարաբերությունների դեպքում կազմակերպությունը հասույթի մեջ պետք է ներառի միայն իր կոմիսիոն վճարը: Պրինցիպալի անունից հավաքագրված գումարները կազմակերպության հասույթը չեն:

Կազմակերպությունը չպետք է ճանաչի հասույթ, երբ ապրանքները կամ ծառայությունները փոխանակվում են նույնանման բնույթի և արժեքի ապրանքներով ու ծառայություններով, կամ ապրանքները կամ ծառայությունները փոխանակվում են ոչ նմանատիպ ապրանքներով ու ծառայություններով, սակայն գործարքը չունի առևտրային բովանդակություն:

Կազմակերպությունը պետք է ճանաչի հասույթ, երբ առևտրային բովանդակություն ունեցող գործարքում ապրանքները վաճառվում են կամ ծառայությունները մատուցվում են՝ փոխանակվելով ոչ նմանատիպ ապրանքներով կամ ծառայություններով:

Կազմակերպությունը ապրանքների վաճառքից ստացվող հասույթը պետք է ճանաչի, երբ բավարարվում են հետևյալ բոլոր պայմանները՝

ա) կազմակերպությունը գնորդին է փոխանցել ապրանքների սեփականության հետ կապված ռիսկերի և հատույցների նշանակալի մասը:

բ) կազմակերպությունը չի պահպանում ոչ կառավարման շարունակական մասնակցություն, որը սովորաբար բխում է սեփականության իրավունքից, և ոչ էլ վաճառված ապրանքների նկատմամբ արդյունավետ վերահսկողություն:

գ) հնարավոր է արժանահավատորեն չափել հասույթի գումարը:

դ) հավանական է, որ գործարքի հետ կապված տնտեսական օգուտները կհոսեն կազմակերպություն:

ե) գործարքի հետ կապված կատարված կամ կատարվելիք ծախսումները հնարավոր է արժանահավատորեն չափել:

Կազմակերպությունը չի ճանաչում հասույթ, եթե այն պահպանում է սեփականության հետ կապված նշանակալի ռիսկերը:

Երբ ծառայությունների մատուցման գործարքի արդյունքը հնարավոր է արժանահավատորեն գնահատել, կազմակերպությունը պետք է ճանաչի գործարքից հասույթ՝ հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջի դրությամբ գործարքի ավարտվածության աստիճանի հիման վրա (երբեմն կոչվում է ավարտվածության տոկոսի մեթոդ): Գործարքի արդյունքը կարող է արժանահավատորեն գնահատվել, եթե բավարարվեն հետևյալ բոլոր պայմանները՝

ա) հնարավոր է արժանահավատորեն չափել հասույթի գումարը:

բ) հավանական է, որ գործարքի հետ կապված տնտեսական օգուտները կհոսեն դեպի կազմակերպություն:

գ) հնարավոր է արժանահավատորեն չափել հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջի դրությամբ գործարքի ավարտվածության աստիճանը:

դ) հնարավոր է արժանահավատորեն չափել գործարքի համար կատարված և գործարքն ավարտելու համար անհրաժեշտ ծախսումները:

Երբ կառուցման պայմանագրի արդյունքը հնարավոր է արժանահավատորեն գնահատել, կազմակերպությունը պայմանագրի հասույթը և պայմանագրի ծախսումները, որոնք կապված են կառուցման պայմանագրի հետ, համապատասխանաբար պետք է ճանաչի որպես հասույթ և որպես ծախս՝ հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջի դրությամբ պայմանագրային աշխատանքների

**«ՈԱՕ Մարտ» Փակ Բաժնետիրական Ընկերություն
Ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ
2021թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ**

ավարտվածության աստիճանի հիման վրա (հաճախ կոչվում է ավարտվածության տոկոսի մեթոդ): Արդյունքի արժանահավատորեն գնահատումը պահանջում է ավարտվածության աստիճանի, ապագա ծախսումների և հաշիվների հավաքագրելիության արժանահավատ գնահատումներ:

Հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջից հետո տեղի ունեցող դեպքեր

Հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջից հետո տեղի ունեցող դեպքերը և՛ բարենպաստ, և՛ ոչ բարենպաստ դեպքերն են, որոնք տեղի են ունենում հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջի և այն ամսաթվի միջև ընկած ժամանակաշրջանում, երբ ֆինանսական հաշվետվությունները հաստատվում են հրապարակման համար: Կան երկու տեսակի դեպքեր՝

ա) դեպքեր, որոնք տրամադրում են վկայություն հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջի դրությամբ առկա պայմանների վերաբերյալ (հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջից հետո տեղի ունեցող ճշգրտող դեպքեր):

բ) դեպքեր, որոնք ցույց են տալիս հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջից հետո առաջացած պայմանները (հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջից հետո տեղի ունեցող չճշգրտող դեպքեր):

Հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջից հետո տեղի ունեցող դեպքերը ներառում են մինչև ֆինանսական հաշվետվությունները հրապարակման համար հաստատելու ամսաթիվը տեղի ունեցած բոլոր դեպքերը, նույնիսկ եթե այդ դեպքերը տեղի են ունեցել շահույթի կամ վնասի, կամ այլ ընտրված ֆինանսական տեղեկատվության մասին հրապարակավ հայտարարելուց հետո:

Կազմակերպությունը պետք է ճշգրտի իր ֆինանսական հաշվետվություններում, ներառյալ դրանց հետ կապված բացահայտումներում, ճանաչված գումարները՝ հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջից հետո տեղի ունեցող ճշգրտող դեպքերն (հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջից հետո կայացված դատարանի վճիռը, որը հավաստում է, որ կազմակերպությունը հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջի դրությամբ ուներ ներկա պարտականություն, հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջից հետո տեղեկատվության ստացումը, որը վկայում է, որ հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջի դրությամբ ակտիվը արժեզրկված էր, կամ որ այդ ակտիվի համար նախկինում ճանաչված արժեզրկումից կորստի գումարը ճշգրտման կարիք ունի, ակտիվների վաճառքից հասույթների՝ հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջից հետո, կեղծիքների կամ սխալների հայտնաբերում) արտացոլելու նպատակով:

Կազմակերպությունը չպետք է ճշգրտի իր ֆինանսական հաշվետվություններում ճանաչված գումարները՝ հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջից հետո տեղի ունեցող չճշգրտող դեպքերն արտացոլելու նպատակով:

Եթե կազմակերպությունն իր բաժնային գործիքներ տիրապետողներին շահաբաժիններ է հայտարարում հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջից հետո, ապա կազմակերպությունը չպետք է ճանաչի այդ շահաբաժինները որպես պարտավորություն հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջի դրությամբ: Շահաբաժնի գումարը կարող է ներկայացվել որպես չբաշխված շահույթի առանձնացված բաղադրիչ հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջի դրությամբ:

Կապակցված կողմի բացահայտումներ

Կապակցված կողմը անձ (անհատ) է կամ կազմակերպություն, որը կապակցված է իր ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստող կազմակերպության հետ (հաշվետու կազմակերպություն):

Որևէ անձ կամ այդ անձի ընտանիքի մտերիմ անդամ կապակցված է հաշվետու կազմակերպության հետ, եթե այդ անձը հաշվետու կազմակերպության կամ հաշվետու կազմակերպության մայր կազմակերպության առանցքային կառավարչական անձնակազմի անդամ է, ունի վերահսկողություն կամ համատեղ վերահսկողություն հաշվետու կազմակերպության նկատմամբ կամ ունի նշանակալի ազդեցություն հաշվետու կազմակերպության նկատմամբ:

Կազմակերպությունը կապակցված է հաշվետու կազմակերպության հետ, եթե առկա է հետևյալ պայմաններից որևէ մեկը՝

**«ՌԱՕ Մարս» Փակ Բաժնետիրական Ընկերություն
Ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ
2021թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ**

ա) տվյալ կազմակերպությունը և հաշվետու կազմակերպությունը միևնույն խմբի անդամ են (ինչը նշանակում է, որ յուրաքանչյուր մայր կազմակերպություն, դուստր կազմակերպություն և միևնույն մայր կազմակերպության այլ դուստր կազմակերպություն կապակցված է մյուսներին);

բ) մի կազմակերպություն կա՝ մ ասոցիացված կազմակերպություն է, կա՝ մ համատեղ ձեռնարկում է մեկ այլ կազմակերպության համար (կամ խմբի անդամի ասոցիացված կազմակերպություն է կամ համատեղ ձեռնարկում, որի անդամ է այդ այլ կազմակերպությունը);

գ) երկու կազմակերպություններն էլ միևնույն երրորդ կազմակերպության համատեղ ձեռնարկումներ են;

դ) մի կազմակերպություն երրորդ կազմակերպության համատեղ ձեռնարկում է, իսկ մյուսը՝ երրորդ կազմակերպության ասոցիացված կազմակերպություն;

ե) կազմակերպությունը հետաշխատանքային հատուցումների պլան է՝ կա՝ մ հաշվետու կազմակերպության, կա՝ մ հաշվետու կազմակերպության կապակցված կազմակերպության աշխատակիցներին հատուցումներ վճարելու համար: Եթե հաշվետու կազմակերպությունը ինքնին այդպիսի պլան է, ապա ֆինանսավորող գործատուները նույնպես կապակցված են այդ հաշվետու կազմակերպությանը;

զ) կազմակերպությունը վերահսկվում կամ համատեղ վերահսկվում է կապակցված անձի կողմից;

է) կազմակերպությունը, կամ խմբի ցանկացած անդամ, որի մաս է կազմում այդ կազմակերպությունը, հաշվետու կազմակերպությանը կամ հաշվետու կազմակերպության մայր կազմակերպությանը տրամադրում է առանցքային կառավարչական անձնակազմի ծառայություններ;

ը) հաշվետու կազմակերպության նկատմամբ վերահսկողություն կամ համատեղ վերահսկողություն ունեցող անձը նշանակալի ազդեցություն ունի կազմակերպության նկատմամբ, կազմակերպության (կամ տվյալ կազմակերպության մայր կազմակերպության) առանցքային կառավարչական անձնակազմի անդամ է:

Կապակցված կողմի յուրաքանչյուր հնարավոր փոխհարաբերություն դիտարկելիս կազմակերպությունը պետք է գնահատի փոխհարաբերության բովանդակությունը, այլ ոչ զուտ իրավական ձևը:

Աշխատակիցների կարճաժամկետ հատուցումներ

Աշխատակիցների հատուցումները աշխատակիցների, ներառյալ տնօրենները և կառավարչական անձնակազմը, մատուցած ծառայության դիմաց կազմակերպության կողմից ցանկացած ձևով տրվող փոխհատուցումներն են: Աշխատակիցների հատուցումները պետք է լինի հետևյալ չորս տեսակներից մեկը՝

ա) աշխատակիցների կարճաժամկետ հատուցումներ, որոնք աշխատակիցների հատուցումներ են (բացի ազատման նպաստներից), որոնք ամբողջությամբ մարվում են այն ժամանակաշրջանի ավարտից հետո տասներկու ամսվա ընթացքում, որում աշխատակիցները մատուցում են համապատասխան ծառայությունը;

բ) հետաշխատանքային հատուցումներ, որոնք աշխատակիցների հատուցումներ են (բացի ազատման նպաստներից), որոնք ենթակա են վճարման աշխատանքային գործունեությունն ավարտելուց հետո;

գ) աշխատակիցների այլ երկարաժամկետ հատուցումներ, որոնք աշխատակիցների հատուցումներ են (բացի հետաշխատանքային հատուցումներից և ազատման նպաստներից), որոնք ոչ ամբողջությամբ են մարվում այն ժամանակաշրջանի ավարտից հետո տասներկու ամսվա ընթացքում, որում աշխատակիցները մատուցում են համապատասխան ծառայությունը:

դ) ազատման նպաստներ, որոնք աշխատակիցների հատուցումներ են, որոնք ենթակա են վճարման որպես հետևանք՝ համաձայն կազմակերպության որոշման՝ աշխատանքից ազատել աշխատակիցներին մինչև թոշակի անցնելու ընդունված ժամկետը, կամ համաձայն աշխատակցի

**«ՌԱՕ Մարս» Փակ Բաժնետիրական Ընկերություն
Ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ
2021թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ**

որոշման՝ աշխատակիցների թվաքանակի կրճատման դեպքում կամավոր ազատվել՝ փոխարենը ստանալով այդ նպաստները:

Կազմակերպությունը աշխատակիցների բոլոր այն հատուցումների ծախսումները, որոնց նկատմամբ աշխատակիցները հաշվետու ժամանակաշրջանի ընթացքում կազմակերպությանը ծառայություններ մատուցելու արդյունքում ձեռք են բերել իրավունք, պետք է ճանաչի որպես պարտավորություն, աշխատակցին ուղղակիորեն վճարված կամ աշխատակիցների հատուցումների հիմնադրամին որպես մասհանում վճարված գումարները հանելուց հետո: Եթե վճարված գումարը գերազանցում է մինչև հաշվետու ամսաթիվը մատուցած ծառայությունից առաջացած պարտականության գումարը, կազմակերպությունը այդ գերազանցումը պետք է ճանաչի որպես ակտիվ այն չափով, որով կանխավճարը կհանգեցնի ապագա վճարումների կրճատման կամ դրամական միջոցների վերադարձի կամ որպես ծախս, բացառությամբ երբ պահանջվում է, որ ծախսումը ճանաչվի որպես ակտիվի արժեքի մաս, ինչպիսիք են պաշարները կամ հիմնական միջոցները:

Աշխատակիցների կարճաժամկետ հատուցումները ներառում են աշխատավարձերը և սոցիալական ապահովության մասհանումները, կարճաժամկետ փոխհատուցելի բացակայությունները (ինչպիսիք են վճարովի տարեկան արձակուրդները և հիվանդության հետ կապված վճարովի արձակուրդները), երբ ակնկալվում է, որ բացակայությունները տեղի կունենան այն ժամանակաշրջանի ավարտից հետո տասներկու ամսվա ընթացքում, որում աշխատակիցները մատուցել են համապատասխան ծառայությունը, շահույթի բաշխումները և պարգևավճարները, որոնք ենթակա են վճարման այն ժամանակաշրջանի ավարտից հետո տասներկու ամսվա ընթացքում, որում աշխատակիցները մատուցել են համապատասխան ծառայությունը և ոչ դրամային հատուցումները (ինչպիսիք են բուժսպասարկումը, բնակարանով և ավտոմեքենայով ապահովումը, անվճար կամ մասնակի վճարումով ապրանքների կամ ծառայությունների տրամադրումը) ընթացիկ ժամանակաշրջանում աշխատող աշխատակիցների համար:

Կազմակերպությունը կարող է փոխհատուցել աշխատակիցների՝ տարբեր պատճառներով առաջացող բացակայությունները, ներառյալ տարեկան արձակուրդը և հիվանդության հետ կապված արձակուրդը: Որոշ կարճաժամկետ փոխհատուցելի բացակայություններ կուտակվում են. դրանք կարող են փոխադրվել հետագա ժամանակաշրջաններ և օգտագործվել այդ ժամանակաշրջաններում, եթե աշխատակիցը ընթացիկ ժամանակաշրջանի իրավունքը ամբողջությամբ չի օգտագործել: Օրինակները ներառում են տարեկան արձակուրդը և հիվանդության հետ կապված արձակուրդը: Կազմակերպությունը կուտակվող փոխհատուցելի բացակայությունների ակնկալվող ծախսումները պետք է ճանաչի, երբ աշխատակիցները մատուցում են ծառայություն, որն ավելացնում է նրանց հետագա փոխհատուցելի բացակայությունների իրավունքը: Կազմակերպությունը կուտակվող փոխհատուցելի բացակայությունների գծով ակնկալվող ծախսումները պետք է չափի չգեղջված լրացուցիչ գումարով, որը կազմակերպությունը ակնկալում է վճարել հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջի դրությամբ կուտակված չօգտագործված իրավունքի արդյունքում: Կազմակերպությունը այդ գումարը պետք է ներկայացնի որպես ընթացիկ պարտավորություն հաշվետու ամսաթվի դրությամբ:

Կազմակերպությունը շահույթի բաշխումներից և պարգևավճարներից ակնկալվող ծախսումները պետք է ճանաչի միայն այն ժամանակ, երբ կազմակերպությունն ունի այդպիսի վճարումներ կատարելու ներկա իրավական կամ կառուցողական պարտականություն՝ որպես անցյալ դեպքերի արդյունք (սա նշանակում է, որ կազմակերպությունը վճարումներն իրականացնելուց խուսափելու ոչ մի իրատեսական այլընտրանք չունի), և պարտականությունը հնարավոր է արժանահավատորեն գնահատել:

Հետաշխատանքային հատուցումները ներառում են աշխատանքային գործունեությունը ավարտելու հետ կապված հատուցումները, ինչպիսիք են կենսաթոշակները և այլ հետաշխատանքային հատուցումներ, ինչպիսիք են հետաշխատանքային կյանքի ապահովագրությունը և հետաշխատանքային բուժսպասարկումը:

Կազմակերպությունը ժամանակաշրջանի համար վճարման ենթակա մասհանումը պետք է ճանաչի՝

ա) որպես պարտավորություն՝ արդեն վճարված գումարները հանելուց հետո: Եթե մասհանման վճարումները գերազանցում է մինչև հաշվետու ամսաթիվը ծառայության դիմաց վճարվելիք մասհանումը, ապա կազմակերպությունը այդ տարբերությունը պետք է ճանաչի որպես ակտիվ:

**«ՌԱՕ Մարս» Փակ Բաժնետիրական Ընկերություն
Ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ
2021թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ**

բ) որպես ծախս, բացառությամբ երբ պահանջվում է ծախսումը ճանաչել որպես ակտիվի արժեքի մաս, ինչպիսիք են պաշարները կամ հիմնական միջոցները:

Աշխատակիցների այլ երկարաժամկետ հատուցումները ներառում են երկարաժամկետ փոխհատուցելի բացակայությունները, ինչպիսիք են երկարամյա ծառայության համար տրվող արձակուրդը կամ գիտական (ստեղծագործական) աշխատանքների համար տրվող արձակուրդը, երկարամյա ծառայության համար հատուցումները, երկարաժամկետ անաշխատունակության նպաստները, շահույթի բաշխումները և պարգևավճարները, որոնք ենթակա են վճարման այն ժամանակաշրջանի ավարտից տասներկու կամ ավելի ամիսներ հետո, որում աշխատակիցները մատուցել են համապատասխան ծառայությունը և հետաձգված փոխհատուցումները, որոնք ենթակա են վճարման այն ժամանակաշրջանի ավարտից տասներկու կամ ավելի ամիսներ հետո, որում դրանք վաստակվել են:

Կազմակերպությունը աշխատակիցների այլ երկարաժամկետ հատուցումների գծով պետք է ճանաչի պարտավորություն՝ հաշվետու ամսաթվի դրությամբ հատուցումների գծով պարտականության ներկա արժեքից հանած հաշվետու ամսաթվի դրությամբ պլանի ակտիվների (եթե այդպիսիք կան) իրական արժեքը, որոնցից ուղղակիորեն մարվելու են պարտականությունները:

Կազմակերպությունը պետք է ճանաչի ժամանակաշրջանի ընթացքում պարտավորության զուտ փոփոխությունը՝ որպես ժամանակաշրջանի ընթացքում աշխատակիցների այլ երկարաժամկետ հատուցումների արժեք:

Շահութահարկ

Շահութահարկը ներառում է բոլոր ազգային և արտերկրյա հարկերը, որոնց հիմքում ընկած է հարկվող շահույթը: Շահութահարկը ներառում է նաև այնպիսի հարկեր, ինչպիսիք են աղբյուրի մոտ պահվող (զանձվող) հարկերը, որոնք ենթակա են վճարման դուստր կազմակերպության, ասոցիացված կազմակերպության կամ համատեղ ձեռնարկման կողմից՝ հաշվետու կազմակերպությանը կատարվող բաշխումների գծով:

Շահութահարկի հաշվառումը պահանջում է, որ կազմակերպությունը ճանաչի ֆինանսական հաշվետվություններում ճանաչված գործարքների և այլ դեպքերի ընթացիկ և ապագա հարկային հետևանքները: Այդ ճանաչված հարկի գումարները բաղկացած են ընթացիկ հարկից և հետաձգված հարկից: Ընթացիկ հարկը ընթացիկ ժամանակաշրջանի կամ նախորդ ժամանակաշրջանների հարկվող շահույթի (հարկային վնասի) գծով վճարման (փոխհատուցման) ենթակա շահութահարկի գումարն է: Հետաձգված հարկը ապագա ժամանակաշրջաններում վճարման կամ փոխհատուցման ենթակա շահութահարկի գումարն է, որը սովորաբար կազմակերպության կողմից իր ակտիվներն ու պարտավորությունները ընթացիկ հաշվեկշռային արժեքով փոխհատուցելու կամ մարելու արդյունք է, և տվյալ պահին չօգտագործված հարկային վնասները և հարկային զեղչերը հաջորդ ժամանակաշրջաններ տեղափոխելու հարկային հետևանք:

Ընթացիկ հարկի ճանաչում և չափում

Կազմակերպությունը ընթացիկ և նախորդ ժամանակաշրջանների հարկվող շահույթից վճարվելիք հարկի գծով պետք է ճանաչի ընթացիկ հարկային պարտավորություն: Եթե ընթացիկ և նախորդ ժամանակաշրջանների համար վճարված գումարը գերազանցում է այդ ժամանակաշրջանների համար վճարվելիք գումարը, կազմակերպությունը այդ գերազանցող մասը պետք է ճանաչի որպես ընթացիկ հարկային ակտիվ:

Կազմակերպությունը ընթացիկ հարկային ակտիվ պետք է ճանաչի այն հարկային վնասի հետ կապված օգուտի գծով, որը կարելի է տեղափոխել հետ՝ նախորդ ժամանակաշրջանում վճարված հարկը փոխհատուցելու նպատակով:

Կազմակերպությունը ընթացիկ հարկային պարտավորությունը (ակտիվը) պետք է չափի այն գումարով, որը կազմակերպությունն ակնկալում է, որ կվճարի (կփոխհատուցի)՝ կիրառելով հարկերի դրույքները և հարկային օրենսդրությունը, որոնք ուժի մեջ են եղել կամ ըստ էության ուժի մեջ են եղել

**«ՌԱՕ Մարս» Փակ Բաժնետիրական Ընկերություն
Ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ
2021թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ**

մինչև հաշվետու ամսաթիվը: Կազմակերպությունը հարկի դրույքները և հարկային օրենսդրությունը պետք է համարի որպես ըստ էության ուժի մեջ մտած, երբ ուժի մեջ մտնելու գործընթացի մնացած գործողությունները, ըստ անցյալի փորձի, չեն ազդել գործընթացի արդյունքի վրա, և հավանական չէ, որ կազդեն:

Հետաձգված հարկի ճանաչում

Ակտիվի կամ պարտավորության ճանաչումից բխում է, որ հաշվետու կազմակերպությունն ակնկալում է փոխհատուցել կամ մարել այդ ակտիվի կամ պարտավորության հաշվեկշռային արժեքը: Եթե հավանական է, որ այդ հաշվեկշռային արժեքի փոխհատուցումը կամ մարումը կհանգեցնի ավելի մեծ (փոքր) ապագա հարկային վճարումների, քան նրանք, որ կլինեն, եթե նշված փոխհատուցումը կամ մարումը չունենար հարկային հետևանքներ, ապա սույն բաժինը պահանջում է, որ կազմակերպությունը ճանաչի հետաձգված հարկային պարտավորություն (հետաձգված հարկային ակտիվ)՝ որոշակի սահմանափակ բացառություններով: Եթե կազմակերպությունն ակնկալում է փոխհատուցել ակտիվի հաշվեկշռային արժեքը կամ մարել պարտավորության հաշվեկշռային արժեքն առանց հարկվող շահույթի վրա ազդելու, ապա այդ ակտիվի կամ պարտավորության գծով որևէ հետաձգված հարկ չի առաջանում:

Կազմակերպությունը ապագա ժամանակաշրջաններում՝ որպես անցյալ գործարքների կամ դեպքերի արդյունք, փոխհատուցվելիք կամ վճարվելիք հարկի համար պետք է ճանաչի հետաձգված հարկային ակտիվ կամ հետաձգված հարկային պարտավորություն: Այդպիսի հարկը առաջանում է կազմակերպության ակտիվների և պարտավորությունների ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում ճանաչված հաշվեկշռային արժեքի և հարկային մարմինների կողմից այդ ակտիվներին և պարտավորություններին վերագրվող գումարների միջև տարբերությունից (այսպիսի տարբերությունները կոչվում են «ժամանակավոր տարբերություններ»), ինչպես նաև տվյալ պահին չօգտագործված հարկային վնասները և հարկային զեղչերը հաջորդ ժամանակաշրջաններ տեղափոխելուց:

Ակտիվի հարկային բազան այն գումարն է, որը հարկային նպատակով նվազեցվելու է ցանկացած հարկվող տնտեսական օգուտներից, որոնք ստանալու է կազմակերպությունը ակտիվի հաշվեկշռային արժեքը փոխհատուցելիս: Եթե այդ տնտեսական օգուտները հարկվող չեն լինելու, ապա ակտիվի հարկային բազան հավասար է իր հաշվեկշռային արժեքին:

Պարտավորության հարկային բազան դրա հաշվեկշռային արժեքն է՝ հանած ցանկացած գումար, որը, կապված այդ պարտավորության հետ, հետագա ժամանակաշրջաններում հարկային նպատակներով նվազեցվելու է: Կանխավճարի ձևով ստացված հասույթի դեպքում առաջացող պարտավորության հարկային բազան դրա հաշվեկշռային արժեքն է՝ հանած հասույթի ցանկացած գումար, որը ապագա ժամանակաշրջաններում հարկման ենթակա չի լինելու:

Որոշ հոդվածներ ունեն հարկային բազա, սակայն ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվության մեջ չեն ճանաչվում որպես ակտիվներ և պարտավորություններ:

Ժամանակավոր տարբերությունները ակտիվի կամ պարտավորության ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում ճանաչված հաշվեկշռային արժեքի և դրա հարկային բազայի միջև եղած տարբերություններն են:

Հետաձգված հարկային պարտավորություն պետք է ճանաչվի բոլոր հարկվող ժամանակավոր տարբերությունների համար, բացառությամբ այն հետաձգված հարկային պարտավորությունների, որոնք առաջանում են գույքի սկզբնական ճանաչումից կամ ակտիվի կամ պարտավորության սկզբնական ճանաչումից այնպիսի գործարքում, որը ձեռնարկատիրական գործունեության միավորում չէ և գործարքի պահին չի ազդում ո՛չ հաշվապահական շահույթի, ո՛չ էլ հարկվող շահույթի (հարկային վնասի) վրա:

Որոշ ժամանակավոր տարբերություններ առաջանում են, երբ եկամուտը կամ ծախսը հաշվապահական շահույթում ներառվում է մեկ ժամանակաշրջանում, իսկ հարկվող շահույթում՝ այլ ժամանակաշրջանում: Այդպիսի ժամանակավոր տարբերությունները հաճախ անվանվում են ժամանակային:

**«ՌԱՕ Մարս» Փակ Բաժնետիրական Ընկերություն
Ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ
2021թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ**

Հետաձգված հարկային ակտիվ պետք է ճանաչվի բոլոր նվազեցվող ժամանակավոր տարբերությունների գծով այն չափով, որքանով հավանական է հարկվող շահույթի ստացում, որի դիմաց կարող է օգտագործվել նվազեցվող ժամանակավոր տարբերությունը, բացառությամբ այն հետաձգված հարկային ակտիվների, որոնք առաջանում են ակտիվի կամ պարտավորության սկզբնական ճանաչումից այնպիսի գործարքի ներքո, որը ձեռնարկատիրական գործունեության միավորում չէ և գործարքի պահին չի ազդում ո՛չ հաշվապահական շահույթի, ո՛չ էլ հարկվող շահույթի (հարկային վնասի) վրա:

Նվազեցվող ժամանակավոր տարբերությունների մարումը (վերացումը) ապագա ժամանակաշրջանների հարկվող շահույթը որոշելիս հանգեցնում է հանումների: Հավանական է, որ կազմակերպությունը կունենա հարկվող շահույթ, որի դիմաց հնարավոր կլինի օգտագործել նվազեցվող ժամանակավոր տարբերությունը, երբ առկա են բավարար չափով հարկվող ժամանակավոր տարբերություններ, որոնք վերաբերում են նույն հարկային մարմնին և նույն հարկվող իրավաբանական անձին, և որոնք ակնկալվում է մարել նույն ժամանակաշրջանում, երբ ակնկալվում է նվազեցվող ժամանակավոր տարբերության մարումը այն ժամանակաշրջաններում, երբ հետաձգված հարկային ակտիվից առաջացող հարկային վնասը կարող է փոխանցվել նախորդող կամ հաջորդող ժամանակաշրջաններ:

Առաջիկա ժամանակաշրջաններ փոխանցվող չօգտագործված հարկային վնասների և չօգտագործված հարկային զեղչերի գծով պետք է ճանաչվի հետաձգված հարկային ակտիվ այն չափով, որով հավանական է, որ կազմակերպությունը ապագայում կունենա հարկվող շահույթ, որի դիմաց կարող են օգտագործվել այդ չօգտագործված հարկային վնասները և չօգտագործված հարկային զեղչերը: Հարկվող շահույթ ստանալու հավանականությունը գնահատելիս, որի դիմաց կարող են օգտագործվել կազմակերպության կողմից չօգտագործված հարկային վնասները և հարկային զեղչերը, կազմակերպությունը հիմք է ընդունում հետևյալ չափանիշներ՝

ա) արդյոք կազմակերպությունն ունի բավարար հարկվող ժամանակավոր տարբերություններ, որոնք վերաբերում են նույն հարկային մարմնին և նույն հարկվող իրավաբանական անձին, որը կհանգեցնի հարկվող գումարների, որոնց դիմաց կարող են օգտագործվել չօգտագործված հարկային վնասները կամ չօգտագործված հարկային զեղչերը մինչև դրանց օգտագործման ժամկետի լրանալը:

բ) հավանական է արդյոք, որ կազմակերպությունը կունենա հարկվող շահույթներ մինչև չօգտագործված հարկային վնասների կամ չօգտագործված հարկային զեղչերի օգտագործման ժամկետի լրանալը:

գ) արդյոք չօգտագործված հարկային վնասներն առաջանում են որոշակի պատճառներով, որոնց կրկնվելու հավանականությունը ցածր է, և

դ) արդյոք կազմակերպությունն ունի հարկերի պլանավորման հնարավորություններ, որպեսզի ստեղծի հարկվող շահույթ այն ժամանակաշրջանում, երբ կարող են օգտագործվել չօգտագործված հարկային վնասները կամ չօգտագործված հարկային զեղչերը:

Այն չափով, որով հավանական չէ, որ կազմակերպությունը կունենա հարկվող շահույթ, որի դիմաց կարող են իրացվել չօգտագործված հարկային վնասները և չօգտագործված հարկային զեղչերը, հետաձգված հարկային ակտիվները չեն ճանաչվում:

Կազմակերպությունը չպետք է զեղչի ընթացիկ և հետաձգված հարկային ակտիվներն ու պարտավորությունները:

Կազմակերպությունը հարկի գծով ծախսը պետք է ճանաչի համապարփակ ֆինանսական արդյունքների հանրագումարի նույն բաղադրիչում (այսինքն՝ շարունակվող գործառնություններ, ընդհատված գործունեություններ, կամ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունք) կամ սեփական կապիտալում, ինչպես ճանաչվել է հարկի գծով ծախս առաջացրած գործարքը կամ այլ դեպքը:

«ՌԱՕ Մարս» Փակ Բաժնետիրական Ընկերություն
Ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ
2021թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ

3. Հասույթ

	2021	2020
Արտադրանքի վաճառքից	41,483	50,995
Ծառայությունների մատուցումից	448,894	356,844
	<u>490,377</u>	<u>407,839</u>
Գործառնական այլ եկամուտներ	2021	2020
Պաշարների վաճառքից	-	191
Կրեդիտորական պարտքերի դուրսգրումից	-	2,008
Այլ	1	165
	<u>1</u>	<u>2,364</u>

Ընկերությունն ունի հնգամյա երկարատև և ներդրումային զարգացման ծրագիր (վերջին 2021-2025 թվականներին վերաբերվող ծրագիրը հաստատվել է Ընկերության տնօրենների խորհրդի կողմից 28.06.2021 թվականի թիվ 76 արձանագրությամբ):

Ըստ ծրագրի և գործող կանոնադրության, ընկերության բուն հասույթի աղբյուրը հանդիսանում է էլեկտրոնային և էլեկտրատեխնիկական արտադրանքի թողարկումը, մշակումը, գրասենյակային և այլ մետաղական կահավորման իրերի արտադրությունը, սակայն կախված մի շարք հանգամանքներից (COVID-19, 44-օրյա պատերազմ, տնտեսական ճգնաժամ և այլն) ընկերությունը չի կարողանում աշխատել արտադրական ամբողջ ծավալով: Սրանով պայմանավորված Ընկերությունը որոշ տարածքներ հանձնել է գործառնական վարձակալության, որից էլ գոյանում է եկամտի հիմնական մասը:

4. Ինքնարժեք

	2021	2020
Վաճառված արտադրանքի	243,621	129,055
Մատուցված ծառայությունների	130,426	199,062
	<u>374,047</u>	<u>328,117</u>

5. Իրացման ծախսեր

	2021	2020
Հիմնական միջոցների մաշվածության գծով	1,330	1,449
Մարկետինգի և գովազդի գծով	111	471
Տրանսպորտային և ապահովագրության ծախսեր	498	-
	<u>1,939</u>	<u>1,920</u>

6. Վարչական ծախսեր

	2021	2020
Աշխատակիցներին հատուցումների գծով	103,149	96,529
Հիմնական միջոցների մաշվածության, վերանորոգման գծով	19,325	21,768
Գրասենյակային և հեռահաղորդակցության գծով	29,250	26,860
Աուդիտորական և խորհրդատվական ծախսերի գծով	1,000	1,083
Չփոխհատուցվող հարկերի գծով	6,794	7,422
Մեքենաների վարձակալություն և սպասարկման գծով	4,624	6,598
Բանկային, ապահովագրության գծով	169	112
Այլ	6,276	3,515
	<u>170,587</u>	<u>163,887</u>

«ՌԱՕ Մարս» Փակ Բաժնետիրական Ընկերություն
Ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ
2021թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ

7. Գործառնական այլ ծախսեր

	2021	2020
Այլ պաշարների օտարումից ծախսեր	125	171
Այլ հիմնական միջոցների մաշվածության ծախսեր	60,305	17,815
Հիմնական միջոցների լուծարումից	-	5,913
Պակասորդներից և փչացումից կորուստներ	6,592	9,972
Չվճարված արձակուրդի պահուստի գծով ծախս	4,990	-
Դատական ծախսեր	-	84
Տույժեր և տուգանքներ	486	12
Արտարժույթի փոխանակումից	-	607
Այլ	1,250	1,422
	73,748	35,996

8. Ֆինանսական եկամուտներ/(ծախսեր)

	2021	2020
Ավանդների ներդրումից տոկոսային եկամուտներ	6,591	1,507
Փոխառությունների գծով տոկոսային ծախսեր	(11,028)	(10,812)
	(4,437)	(9,305)

9. Այլ ոչ գործառնական շահույթ/(վնաս)

	<u>Եկամուտ</u>	<u>Ծախս</u>	<u>Շահույթ (վնաս)</u>
2020			
Արտարժույթի փոխարժեքային տարբերությունից	5,524	(40,194)	(34,670)
Հիմնական միջոցների օտարումից	120,822	(10,970)	109,852
	126,346	(51,164)	75,182
2021			
Արտարժույթի փոխարժեքային տարբերությունից	32,819	(4,347)	28,472
Հիմնական միջոցների օտարում	120,109	(591)	119,518
	152,928	(4,938)	147,990

10. Դրամական միջոցներ

	2021	2020
Ազգային արժույթի դրամարկղ	2	407
Դրամական միջոցներ հաշվարկային հաշիվներում	19,828	154,106
Ավանդ հաշվարկային հաշիվներում	171,296	41,470
	191,126	195,983

Դրամական միջոցների գծով սահմանափակումներ չկան:

Ընկերությունը հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջի դրությամբ «Արարատբանկ» ԲԲ ընկերության հետ ունի կնքված չորս ավանդային պայմանագրեր, որոնցից երկուսը դրամային են տարեկան 9%

«ՌԱՕ Մարս» Փակ Բաժնետիրական Ընկերություն
Ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ
2021թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ

տոկոսադրույքով (008ԱԿ-212, 233ԱԿ-212), իսկ մյուս երկուսը դրաբային՝ տարեկան 4,65% տոկոսադրույքով (164ԱԿ-212, 165ԱԿ-212):

<< դրամ

ՀՀ	Պայմանագիր	Դրույք	Արժույթ	Գումար	Հաշվարկված տոկոս	Տրամադրում	Մարում
1	008ԱԿ-212	9	AMD	41,751,797	185,309	14.01.2021	15.01.2024
2	233ԱԿ-212	9	AMD	19,235,464	56,916	18.10.2021	17.10.2024
				60,987,261	242,225		
3	165ԱԿ-212	4.65	USD	25,813.48	103.92	28.07.2021	29.07.2024
4	164ԱԿ-212	4.65	USD	203,928.85	13.15	28.07.2021	29.07.2024
				229,742.33	117.07		

11. Առևտրային և այլ դեբիտորական պարտքեր

	2021	2020
Արտադրանքի, ապրանքների վաճառքի գծով	1,883	6,349
Մատուցված ծառայությունների գծով	31,015	34,524
Տրված կանխավճարներ մատակարարներին	113	277
Տրված կանխավճարներ աշխատավարձի գծով	3,086	2,558
Այլ	135	28
	36,232	43,736

12. Պաշարներ

	2021	2020
Հումք և նյութեր	33,008	39,408
Վառելիք	623	868
Աշխատանքների գծով անավարտ արտադրություն	11,833	-
Պատրաստի արտադրանք	11,090	13,143
Այլ	2,047	982
	58,601	54,401

«ՌԱՍ Մարտ» Փակ Բաժնետիրական Ընկերություն
Ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ
2021թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ

13. Հիմնական միջոցներ

‘000 դրամ	Շենքեր	Կառուցվածքներ	Ծածկեր տնկարաշատ	Մերենասարքավորումներ	Տրանսպորտային միջոցներ	Արտադրատնտեսական գույք, գործիքներ	Այլ հիմնական միջոցներ	Հոդամաներ	Ընդամենը
Սկզբնական / վերագնահատված արժեք									
Առ 01 հունվար 2020թ.	10,403,173	40,576	3,897	535,755	15,375	18,571	99,910	1,742,442	12,859,699
Ավելացում	-	-	-	-	-	639	1,535	-	2,174
Նվազեցում	-	-	-	(15,685)	-	(155)	(289)	(94,655)	(110,784)
Վեազնահատումից + աճ, - նվազում	-	-	-	-	-	-	-	(28,513)	(28,513)
Վերադասակարգում (8,982)				8,982	-	-	-	-	-
Առ 31 դեկտեմբեր 2020թ.	10,394,191	40,576	3,897	529,052	15,375	19,055	101,156	1,619,274	12,722,576
Ավելացումներ	-	-	1,725	7	4,500	113	611	-	6,956
Նվազեցումներ	-	-	-	-	(756)	-	(54)	(117,405)	(118,215)
Վեազնահատումից + աճ, - նվազում	-	-	-	-	-	-	-	31,219	31,219
Առ 31 դեկտեմբեր 2021թ.	10,394,191	40,576	5,622	529,059	19,119	19,168	101,713	1,533,088	12,642,536
Կուտակված մաշվածություն									
Առ 01 հունվար 2020թ.	694,152	13,585	411	311,108	6,966	12,177	47,409	-	1,085,808
Ավելացումներ	299,462	1,892	-	3,362	410	1,021	8,974	-	315,121
Նվազեցումներ (30)		-	-	(2,487)	-	(90)	(195)	-	(2,802)
Վերադասակարգում (649)		-	-	649	-	-	-	-	-
Առ 31 դեկտեմբեր 2020թ.	992,935	15,477	411	312,632	7,376	13,108	56,188	-	1,398,127
Ավելացումներ	302,572	1,893	74	19,661	573	1,339	5,056	-	331,168
Նվազեցումներ	-	-	-	7	(756)	-	(4)	-	(753)
Առ 31 դեկտեմբեր 2021թ.	1,295,507	17,370	485	332,300	7,193	14,447	61,240	-	1,728,542
Զուտ հաշվեկշռային արժեք									
Առ 31 դեկտեմբեր 2020թ.	9,401,256	25,099	3,486	216,420	7,999	5,947	44,968	1,619,274	11,324,449
Առ 31 դեկտեմբեր 2021թ.	9,098,684	23,206	5,137	196,759	11,926	4,721	40,473	1,533,088	10,913,994

Հաշվապահական հաշվառման գնահատումներում փոփոխություններ չեն եղել են:

Գրավադրում

Հիմնական միջոցների սեփականության իրավունքի սահմանափակումներ չկան:

Այլ

Դեռևս օգտագործման մեջ գտնվող, սակայն լրիվ մաշված հիմնական միջոցների սկզբնական արժեքը 31.12.2020թ.-ին կազմում է 223,583 հազար դրամ, իսկ 31.12.2021թ.-ին՝ 261,400 հազար դրամ:

Հիմնական միջոցների ձեռք բերման պայմանագրային հանձնառություններ չկան:

13.1 Վերագնահատում

Կազմակերպության հիմնական միջոցների բոլոր խմբերը հաշվառվում են վերագնահատված արժեքով: Վերջին ամբողջական վերագնահատումը կատարվել է 2013 թվականի դեկտեմբերի 3-ին «Տիտան-Օպտիմում» ՍՊԸ Ընկերության որակավորված գնահատողների կողմից և տրվել են համապատասխան մասնագիտական եզրակացություններ:

«Տիտան-Օպտիմում» ՍՊԸ Ընկերության որակավորված գնահատողների կողմից 21.06.2021 թվականին կատարվել են հողի մասնակի գնահատումներ վերջիններիս օտարման նպատակով, մասնավորապես՝ Րաֆֆու 111/36, Րաֆֆու 111/37 հասցեներում, որի արդյունքում տրվել են համապատասխան մասնագիտական եզրակացություններ:

Հաշվետու տարում ընկերությունը վերանայել է հիմնական միջոցների վերագնահատումից արժեքի աճի մեծությունը հաշվի առնելով.

ա) հիմնական միջոցների սկզբնական արժեքի առկա մեծությունը և վերագնահատումից արժեքի աճի հարաբերակցությունը:

բ) հիմնական միջոցների հարկային բազայի մեծությունը:

14. Հետաձգված հարկային ակտիվ

Հետաձգված հարկային ակտիվի շարժը ներկայացված է ստորև՝

	2021	2020
	4,103	4,960
Փոխհատուցում (հատուցումներ պշխատակիցներին)	898	(857)
Տարելերջի մնացորդ	5,001	4,103

«Աշխատավարձի և այլ կարճաժամկետ հատուցումների գծով պարտավորություն» հոդվածում ժամանակավոր տարբերությունը պայմանավորված է աշխատակիցների կուտակվող փոխհատուցելի բացակայությունների գծով պարտավորություններից:

Չկան որևէ նվազեցվող (հանվող) ժամանակավոր տարբերություններ և չօգտագործված հարկային զեղչեր, որոնց համար ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում չի ճանաչվել որևէ հետաձգված հարկային ակտիվ:

15. Վարկեր և փոխառություններ

	2021	2020
Մարումներ	(197,791)	(223,787)
Տոկոսներ	11,028	10,812
Փոխարժեքի տարբերություններ	(32,253)	34,695
	<u>291,026</u>	<u>510,042</u>
Այդ թվում		
Ոչ ընթացիկ	-	-
Ընթացիկ	<u>291,026</u>	<u>510,042</u>

Ընկերության և ՄՏՍ Հայաստան ՓԲԸ-ի (այսուհետև՝ փոխառու) միջև 26 դեկտեմբեր 2016թ-ին կնքվել է փոխառություն տրամադրելու պայմանագիր, համաձայն որի փոխառուն 1,269,506 ԱՄՆ դոլար փոխառություն է տրամադրել ՌԱՕ ՄԱՐՍ ՓԲԸ-ին: Պայմանագիրը գործում է մինչև 31 դեկտեմբեր 2021թ-ը՝ տարեկան 2% վճարելու պայմանով:

Ընկերության և Սիտրոնիկս Արմենիա ՓԲԸ-ի (այսուհետև՝ փոխառու) միջև 26 սեպտեմբեր 2019թ-ին կնքվել է փոխառություն տրամադրելու պայմանագիր, համաձայն որի փոխառուն 5,000,000 Ռուսական ռուբլու փոխառություն է տրամադրել ՌԱՕ ՄԱՐՍ ՓԲԸ-ին: Պայմանագիրը գործում է մինչև 31 օգոստոս 2029թ-ը՝ տարեկան 7,25% վճարելու պայմանով:

Հաշվետու ամսաթվին հաջորդող տասներկու ամիսների ընթացքում Ընկերությունը հնարավոր է կատարի փոխառությունների չպլանավորված մարումներ՝ ելնելով գործառնական անհրաժեշտությունից: Փոխառությունների գծով հնարավոր չէ կատարել սպասվող դրամական հոսքերի արժանահավատ կանխատեսում, ուստի նման փոխառությունները չեն զեղչվում:

16. Առևտրային և այլ կրեդիտորական պարտքեր

	2021	2020
Առևտրային կրեդիտորական պարտքեր	6,476	8,337
Աշխատավարձի գծով	16,676	18,665
Հարկերի գծով	58,042	65,103
Ստացված կանխավճարների գծով	98,228	158,760
Չվճարված արձակուրդի պահուստի գծով	27,782	22,792
	<u>207,204</u>	<u>273,657</u>

17. Սեփական կապիտալ

Սեփական կապիտալը (զուտ ակտիվները) ձևավորված է կանոնադրական կապիտալից (թողարկված և տեղաբաշխված (վճարված) կապիտալ), չբաշխված շահույթից (վնասից)՝ ներառյալ հաշվետու տարվա (ժամանակաշրջանի) ֆինանսական արդյունքը և ոչ ընթացիկ նյութական ակտիվների վերագնահատումից արժեքի աճից:

Կանոնադրական կապիտալ

Ընկերության կանոնադրական կապիտալը կազմում է 753,740 հազար դրամ /մեկ բաժնետոմսի անվանական արժեքը կազմում է 10 հազար ՀՀ դրամ/: Ընկերության բոլոր բաժնեմասերը վճարված են և պատկանում են Ռուսաստանի Դաշնությանը ի դեմս Պետական ունեցվածքի կառավարման Դաշնային գործակալության:

	Բաժնեմասերի քանակը 31.12.2021թ	Բաժնեմասերի քանակը 31.12.2020թ
ՌԴ՝ ի դեմս Պետական ունեցվածքի կառավարման Դաշնային գործակալություն	75,374	75,374

18. Շահութահարկ

	2021	2020
Շահույթ (վնասում) ճանաչված շահութահարկի գումար, այդ թվում՝	(59,723)	(39,846)
ընթացիկ հարկի գծով գծով	(60,621)	(38,989)
հետաձգված հարկի գծով	898	(857)

Հարկի գործող միջին դրույքի և հարկի կիրառվող դրույքի թվային համադրում

	2021	2020
Հարկի կիրառվող դրույք	18%	18%
Շահույթը (վնաս) մինչև հարկումը	13,610	(53,840)
Ընթացիկ հարկի գծով գծով	60,621	38,989
Չնվազեցվող ծախսեր/չհարկվող եկամուտներ	58,180	346,447
Հարկվող շահույթը (վնասը)	336,783	216,604
Հարկի գործող միջին դրույքը	445,42%	(72,42%)

19. Հետաձգված հարկային պարտավորություններ

Հետաձգված հարկային պարտավորությունների շարժը ներկայացված է ստորև՝

	2021	2020
Տարեսկզբի մնացորդ	2,024,238	2,334,397
Հիմնական միջոցների գծով փոփոխություն	(72,011)	(310,159)
Տարեվերջի մնացորդ	1,952,227	2,024,238

Չկան որևէ նվազեցվող (հանվող) ժամանակավոր տարբերություններ և չօգտագործված հարկային գեղչեր, որոնց համար ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում չի ճանաչվել որևէ հետաձգված հարկային պարտավորություն:

20. Այլ բացահայտումներ

Ֆինանսական ռիսկերի կառավարման նպատակները և քաղաքականությունը

Ընկերության հիմնական ֆինանսական պարտավորությունները ներառում են վարկերը և փոխառությունները, առևտրային և այլ կրեդիտորական պարտքերը: Ֆինանսական պարտավորությունների հիմնական նպատակն է Ընկերության գործառնությունների ֆինանսավորումը: Ընկերությունը ունի առևտրային և այլ դեբիտորական պարտքեր, դրամական միջոցներ, որոնք առաջանում են գործառնական գործունեության ընթացքում: Ընկերությունը ենթարկվում է պարտքային, իրացվելիության և շուկայական ռիսկերի: Ընկերության ղեկավարությունը վերահսկում է այդ ռիսկերի կառավարման գործընթացը: Ընկերությունը չի հեջավորում իր ենթարկվածությունը այդ ռիսկերին:

Պարտքային ռիսկ

Այն բանի ռիսկն է, որ ֆինանսական գործիքի մի կողմը իր պարտականությունների չկատարմամբ մյուս կողմի համար կառաջացնի ֆինանսական կորուստ: Ընկերությունը ենթարկվում է պարտքային ռիսկին՝ կապված գործառնական գործունեության (հիմնականում առևտրային դեբիտորական պարտքեր) հետ: Վաճառքների գծով պարտքային ռիսկի կառավարումն իրականացվում է հաշվապահության կողմից: Դեբիտորական պարտքերի գծով իրականացվում է կանոնավոր մոնիտորինգ: Յուրաքանչյուր հաշվետու ամսաթվի դրությամբ իրականացվում է գնորդի համար արժեզրկման (անհավաքագրելիության) ստուգում՝ անհատական հիմունքով: Հաշվարկները սահմանվում են անցյալում փաստացի կրած վնասների հիման վրա: Պարտքերի համար ապահովություն չի պահանջվում: Պարտքային ռիսկին առավելագույն ենթարկվածությունը ֆինանսական ակտիվների հաշվեկշռային արժեքն է հաշվետու ամսաթվի դրությամբ: Առևտրային դեբիտորական պարտքերի ռիսկի համակենտրոնացումը գնահատվում է ցածր:

Իրացվելիության ռիսկ

Այն բանի ռիսկն է, որ Ընկերությունը դժվարություններ կունենա իր պարտականությունները կատարելիս, որոնք մարվելու են դրամական միջոց կամ այլ ֆինանսական ակտիվ տրամադրելով: Ընկերությունը իրականացնում է դրամական միջոցների դեֆիցիտի ռիսկի նկատմամբ վերահսկողություն՝ օգտագործելով շարունակական իրացվելիությունը պլանավորելու գործիքը: Բոլոր ֆինանսական պարտավորությունների հաշվեկշռային արժեքները հավասար են չգեղչված պայմանագրային վճարումներին: Ստորև ներկայացված է ֆինանսական պարտավորությունների մարման վերաբերյալ ամփոփ տեղեկատվություն՝ հիմնված չգեղչված պայմանագրային վճարումների վրա:

31.12.2021թ.	Ցպահանջ	մինչև 1 տարի	1-ից 5 տարի	Ընդամենը
Վարկեր, փոխառություններ	-	291,026	-	291,026
Առևտրական	-	6,476	-	6,476
Կրեդիտորական պարտքեր	-			
Այլ պարտավորություններ	-	265,320	-	265,320
31.12.2020թ.	Ցպահանջ	մինչև 1 տարի	1-ից 5 տարի	Ընդամենը
Վարկեր, փոխառություններ	-	510,042	-	510,042
Առևտրական	-	8,337	-	8,337
Կրեդիտորական պարտքեր	-			
Այլ պարտավորություններ	-	265,320	-	265,320

Շուկայական ռիսկ

Այն բանի ռիսկն է, որ ֆինանսական գործիքի իրական արժեքը կամ ապագա դրամական հոսքերը կտատանվեն շուկայական գների փոփոխությունների հետևանքով: Շուկայական ռիսկը ներառում է երեք տեսակի ռիսկ՝ արժույթային ռիսկ, տոկոսադրույքային ռիսկ և այլ գնային ռիսկ: Շուկայական ռիսկին ենթարկվող ֆինանսական գործիքները ներառում են վարկերը և փոխառությունները, գնումների գծով կրեդիտորական պարտքերը, ֆինանսական երաշխավորության պայմանագրերը, վաճառքների գծով դեբիտորական պարտքերը, դրամական միջոցները:

Արժույթային ռիսկ

Այն բանի ռիսկն է, որ ֆինանսական գործիքի իրական արժեքը կամ ապագա դրամական հոսքերը կտատանվեն արտարժույթի փոխարժեքների փոփոխությունների հետևանքով: Արտարժույթի փոխարժեքների փոփոխության ռիսկին ենթարկվում է արտարժույթով վարկերը, գնումների գծով

կրեդիտորական պարտքերը: Արժույթները, որոնք հիմնականում առաջացնում են նման ռիսկ, հետևյալն են՝ ԱՄՆ դոլար, Եվրո:

Ընկերությունը չունի արտարժույթով գնանշված ֆինանսական գործիքներ:

Տոկոսադրույքային ռիսկ

Այն բանի ռիսկն է, որ ֆինանսական գործիքի իրական արժեքը կամ ապագա դրամական հոսքերը կտատանվեն՝ շուկայական տոկոսադրույքների փոփոխությունների հետևանքով: Տոկոսադրույքի փոփոխությունները գլխավորապես ազդում են վարկերի վրա՝ փոփոխելով նրանց իրական արժեքը: Ստացված վարկերը ֆիքսված և փոփոխվող տոկոսադրույքով են:

Տոկոսադրույքների փոփոխությունների զգայունության վերլուծության շրջանակներում բազիսային միավորներում փոփոխությունների վերաբերյալ ենթադրությունները հիմնված են տվյալ պահին շուկայում դիտարկվող վիճակի հիման վրա, ինչը բնորոշում է նախորդ տարիների հետ համեմատած նշանակալի փոփոխականությունը:

Այլ գնային ռիսկ

Այն բանի ռիսկն է, որ ֆինանսական գործիքի իրական արժեքը կամ ապագա դրամական հոսքերը կտատանվեն շուկայական գների փոփոխությունների (բացի տոկոսադրույքային ռիսկից և արժույթային ռիսկից առաջացողներից) արդյունքում, անկախ այն բանից, թե այդ փոփոխությունները պայմանավորված են առանձին ֆինանսական գործիքին կամ դրա թողարկողին հատուկ գործոններով, թե շուկայում շրջանառվող բոլոր նմանատիպ ֆինանսական գործիքների վրա ազդող գործոններով:

Այլ գնային ռիսկերի ազդեցությունը էական չէ:

Կապակցված կողմերի բացահայտումներ

Կապակցված կողմերի փոխհարաբերությունների բնույթը

Անվանումը	Բնույթը
Գործընկեր՝	Սիտրոնիկա Արմենիա /միևնույն անձի կողմից երկու կազմակերպությունների կառավարում/

Կապակցված կողմերի հետ գործարքներ

000 դրամ	Առևտրական դեբիտորական պարտքեր /Ստացված կանխավճարներ/	Առևտրական կրեդիտորական պարտքեր /Տրված կանխավճարներ/	Ներդրում	Տրված վարձակալություն	Ստացված վարձակալություն	Շահաբաժին	Տրված փոխառություններ	Ստացված փոխառություններ
Մնացորդ 31.12.2020թ.	204	-		3,560	-	-	-	(19,907)
Ավելացում	292	-		60,036	-	-	-	(825)
Նվազեցում	(471)	-		(58,504)	-	-	-	13,852
Մնացորդ 31.12.2021թ.	25	-		5,092	-	-	-	(6,880)

Հետհաշվեկշռային իրադարձություններ

2020թ.-ին աշխարհը բախվեց նոր կորոնավիրուսի տնտեսական հետևանքների հետ: Չինաստանում բռնկված նոր կորոնավիրուսը (COVID 19) որը դեռևս բռնկվել էր 2019թ. դեկտեմբեր ամսին Առողջապահության համաշխարհային կազմակերպության կողմից դասակարգվեց որպես համաճարակ: Կորոնավիրուսը էական վնաս է հասցրել համաշխարհային տնտեսությանը: 2020թ. մարտի 16-ին ՀՀ կառավարությունը երկրում մտցրեց արտակարգ դրություն, որը երկարաձգվեց մինչև օգոստոսի 13-ը: Այս համաճարակի հետագա զարգացումները կարող է իր ազդեցությունը ունենալ Կազմակերպության վրա, մասնավորապես արտերկրից ստացվող շնորհների կրճատման տեսքով: 2020թ.-ի սեպտեմբերի 27-ին ՀՀ-ն ներգրավվեց պատերազմի մեջ, որը տևեց մինչև 2020թ. նոյեմբերի 9-ը՝ ՀՀ համար ոչ բարենպաստ ելքով: Կնքվեց հրադադար, սակայն ՀՀ տնտեսությունը ամբողջովին հայտնվեց խոցելի իրավիճակում՝ մի կողմից փախստականների սոցիալական բեռի հոգաձությունը, մյուս կողմից տնտեսության այլ ճյուղերի անկումը, ներդրումների կրճատումը: 2020թ.-ի իրադարձությունները մեծ հետևանք կունենան հետագայում ՀՀ տնտեսության համար, մասնավորապես՝ ներդրումների ներգրավման դժվարության առումով, ինչը իր ազդեցությունը կունենա Ընկերության արտադրության վերականգնման համար, քանի որ վերջինիս գործունեությունը ամբողջությամբ սկսելու համար անհրաժեշտ են մեծ քանակությամբ ներդրումներ: 2022թ.-ի փետրվարի 24-ին սկսվեց Ուկրաինական հակամարտությունը, որը շատ արագ տարածվեց: Այն ունի և դեռևս կունենա մեծ ազդեցություն ամբողջ աշխարհի վրա: Ցավոք այն չի շրջանցի նաև Հայաստանը: Ռուսաստանի Դաշնության նկատմամբ միջազգային պատժամիջոցներն ու սահմանափակումները կարող են պատճառ հանդիսանալ Հայաստանի Հանրապետությունում ռուսական ներդրում ունեցող կազմակերպությունների վրա, որոնց գործունեությունը կարգավորվում է Ռուսաստանում գործող մեկ այլ կազմակերպության կողմից, ինչը կարող է ազդել դրանց գործունեության շարունակականության վրա: «ՌԱՕ Մարս» ՓԲ Ընկերության ղեկավարության գնահատմամբ վերջինիս գործունեության անընդհատությունը ռիսկ չի պարունակում պայմանավորված այն հանգամանքով, որ հիմնական գործառույթները (փոխառությունների, վարկերի ստացում, գնորդներ, մատակարարներ և այլն) պայմանավորված են ներքին շուկայով, ինչն ամրագրված է նաև Ընկերության երկարաժամկետ և ներդրումային զարգացման հնգամյա ծրագրով (հաստատվել է Ընկերության տնօրենների խորհրդի կողմից 28.06.2021 թվականի թիվ 76 արձանագրությամբ):

Առանցքային կառավարչական անձնակազմին հատուցումներ

Առանցքային կառավարչական անձնակազմին կարճաժամկետ հատուցումները (աշխատավարձ) 2021թ. կազմել է 76,078 հազար դրամ և 2020թ.՝ 43,415 հազար դրամ: Առանցքային կառավարչական անձնակազմին այլ հատուցումներ չեն եղել:

Ֆինանսական հաշվետվությունների վավերացում

Ֆինանսական հաշվետվությունները ստորագրվել են 2022թ. հունիսի 6-ին՝ գլխավոր տնօրեն Արմեն Խաչատրյանի և գլխավոր հաշվապահ Սվետլանա Մանուչարյանի կողմից:

Գլխավոր տնօրեն Արմեն Խաչատրյան

Գլխ. հաշվապահ Սվետլանա Մանուչարյան